

255-6
5
283
V. HUGO:

HERNANI.

TRAGEDIE O PĚTI JEDNÁNÍCH.

Rev. 25
PŘELOŽIL

JAROSLAV VRCHLICKÝ.
Akademický štendárský
společnost
V BRNĚ
Rev. 20

V PRAZE.
NÁKLADEM J. OTTY.
1902

zbudována, ale která teprve v celku jedi
dodati může ceny tomuto dramatu. Snad jedn
nebude se zdát tak špatnou fantasie, již
zbudoval, jako staviteli v Bourges se nezazlí
že jednu bránu skoro maurickou přidal s
gotické kathedrále.

Auktor ví, čekaje, že co vyvedl, je věc
patrná. Kéž mu neschází času ani sil k
končení jeho díla! Bude něčím teprve, až bu
dokončeno. Neníť on z těch (výsad požívajíc
básníkův, kteří mohou umřítí anebo přeru
své dílo před jeho ukončením bez nebezpe
pro svou památku; není z těch, kteří zůstan
velkými bez doplnění svého díla, šťastní li
o kterých lze říci, co řekl Virgil o nedos
véném Karthagu:

Pendent opera interrupta minaeque
murorum ingentes . . .

V březnu, 1830.

OSOBY.

Hernani.
Don Carlos.
Don Ruy Gomez de Silva. *vévoda*
Doña Sol de Silva.
Vévoda Bavorský.
Vévoda Gothajský.
Vévoda Lützelburgský.
Don Sancho.
Don Matias.
Don Ricardo.
Don Garci Suarez.
Don Francisco.
Don Juan de Haro.
Don Gil Tellez Giron.
Spiklenec.
Horal.
Jaquez.
Doña Josefa Duarte.
Dáma.

Spiklenec svato-svaté ligy, Němci a Španělé. Horalé,
šlechta, vojáci, pážata, lid, atd.

Španěly, 1519.

I. Jednání.

Král.

Saragosa. Ložnice. Noc. Lampa na stole.

1. Scena.

Josefa Duarte, stará, černě oděná s živůtkem smaltovaným dle módy Isabelly katolické; *Don Carlos*.

Doña Josefa.

(sama).

Duarte červené záclony okna a sestaví do pořádku několik
mal. Klepe se na tajná dvířka na pravo. Ona naslouchá. Nové
klepání.)

je on již.

(Nové klepání.)

Na tajném zněl schodišti hlas ten.

(Čtvrté klepání.)

že rychle otevřme!

malé maskované dvířka. Vstoupí *Don Carlos* v plášť
až přes nos zahalen s kloboukem do očí vraženým.)

Rytíři, dobrý den!

W. Hugo: Hernani.

(Uvádí jej dále. On rozhrne plášť a objeví se v bohatém
stumu ze sametu a hedvábí mody kastilské z let 1519. Ona
mu dívá do tváře a couvne polekána.)

Vy nejste Hernani! — Ó pomoc, pomoc v čas

Don Carlos

(chytne ji za ruku).

Dvě slova dueño a mrtvolou jste v ráz!

(upřeně se na ni dívá. Ona mlčí poděšena.)

Nejsem u Doňy Sol? Snoubenky strýce svého
vévody z Pastráňy, kmeta již zchátralého,
jenž ctný je žárlivec? Leč kráska kavalíru
se koří bez vousu, jenž dosud nemá kníra,
jej večer přijímá, vzdor závistníkům, daří
svou láskou miláčka bez vousu v posměch stá
Mám dobré zprávy, ne?

(Ona mlčí, on jí potřásá ramenem.)

Přec odpovíte, že

Doña Josefa

Dvě slova nesmím říci, jak chcete odpov

Don Carlos

Chci jedno slovo jen. — Ne, — ano! Promlu
přec,
tvá dáma doña Sol? —

Doña Josefa

Jest! Proč?

Don Carlos

To je moje věc.

Doña Josefa ~~čím~~ není zde choť budoucí a kmet?

Doña Josefa

Don Carlos

Čeká mladého?

Doña Josefa

Tak!

Don Carlos

Umřít chtěl bych hned!

Doña Josefa

Don Carlos

Pověz dueño, sem přijde milenec?

Doña Josefa

Don Carlos

Stryj mne!

Doña Josefa

Vás?

Don Carlos

Mne!

Doña Josefa

Proč?

Don Carlos

To zas má věc! — Na skříň?

Doña Josefa

Vás ukrýt?

Don Carlos

Zde!

Doña Josefa

To ne!

Don Carlos

(vytáhne z opasku dýku a váček).

V tom račte, paní, mžít
si volit váček ten či raděj tuto dýku!

Doña Josefa

(vezme váček).

Jste ďábel?

Don Carlos

Dueño, jsem ďábel!

Doña Josefa

(otvírá úzkou skříň ve zdi).

Don Carlos

(prohlížeje skříň).

Doña Josefa

(zavírá ji).

Jdi o dům dál, když nechceš...

Don Carlos

(otvírá skříň).

Již tu jsem!

(znovu skříň prohlíží).

... ať to, do které náhodou ukrýváš
... ať koště hůl, na které jezdíváš?

(stěží se tam skrčt).

Doña Josefa

(spínajíc ruce pohoršena).

Může tady mít!

Don Carlos

(v skříni, jež zůstala otevřena).

Snad ženu docela

... paní čekala?

Doña Josefa

Já kroky slyšela,

Vstupte sem — Doña Sol! — Zavřete dvěře hbitě!

(zavírá dvěře skříně, která se uzavře).

Don Carlos

(z nitra skříně).

Jen slovo, dueño, jste mrtva okamžitě.

Doña Josefa (sama).

Kdo je to? Volat mám? Ó Bože, děs mne jin
jen paní bdí a já, v paláci všecko dřímá,
Hernani přijde sem! Ta věc se týče jeho.
On má svůj dobrý meč, chraň Bůh nás pe

(váží v ruce váček).

Když všecko uvážím — ten není zlodějem.

(Vstoupí Doña Sol v bílém obleku. Doña Josefa ukryje váček.)

2. Scena.

Doña Josefa, Don Carlos (ukrytý). *Doña Sol*
pak *Hernani*.

Doña Sol

Josefo!

Doña Josefa

Paní má?

Doña Sol

Strach bouří v nitru m
On měl by zde již být!

(Ruch kroků u malých dvířek.)

Již stoupá po schodech.
Dřív, nežli zaklepá, jdi, otevři mu v spěchu

... otevře její dvířka. Vstoupí Hernani. Má velký plášť
... z Aragonu, sedě oblečen s koženým
... meč, dýku a roh má za pasem.)

Doña Sol

(běží mu vstříc).

Hernani

Doña Sol! To vy jste, již zřím zas,
... horečně jenž mluví, váš je hlas!
... usud moje dny od vašich odloučil?
... tak vás potřebí, bych jiné zapomnil!

Doña Sol

(ohmatávajíc jeho šat).

... promočen váš plášť! — což přší tolik
mnoho?

Hernani

Doña Sol

Vám zima jest?!

Hernani

Nic nedělám si z toho.

Doña Sol

... odložte již plášť.

Hernani

Ó milá přítelkyňo,
jen rcete, tmavá noc když kryje vás v své
klině,
tak čistou, nevinnou, když smavý sen k vám
skočí,
vám ústa otevře a prstem zmáčkne oči,
zda anděl poví vám, jak milá jste a sladší
všem ubožákům, jež odmítá každý zkrátka

Doña Sol

Vy omeškal jste se, vás jistě, pane, zebe
ó pravdu rcete mi!

Hernani

Já hořím vedle tebe!
Když láska žárlivá se v našich hlavách vlní,
až srdce dme se výš a bouřemi se plní,
co na tom, mnoholi mrak nebes v naši stezku
m ůž' mimochodem tak snést lijavce a blesky

Doña Sol

(odepiná mu plášť).

Sem dejte čapku svou, meč za ní, libo-li.

Hernani

(ruku na meči).

To druhá družka má a věrná! — nikoli!

...mate, starý strýc, váš příští manžel milý,
...má přítomen?

Doña Sol

Jsme svoji v této chvíli.

Hernani

...chvil! Pro nás vše. — Jen jednu chvíli
míti,
...stačí, třeba pak buď zapomenít neb mřít.
...s vím hodina jen jedna věru dost,
...vydá za život a vydá za věčnost!

Doña Sol

Hernani!

Hernani

...jest pryč. — Ó jak rád jsem to slyšel!
...ve strachu jenž vrata páčí, přišel
...vidím vás a starci nyní беру
...jednu hodinu váš zpěv i pohled v šeru
...šťastný jsem, ba závist mohu vznítit,
...hodinu, on můž' můj život chytit!

Doña Sol

...ukojte se!

(k dceři plášť jí odevzdávajíc).

Plášť osušiti dejte!

...pláštěm. Ona usedne a kyne Hernanimu, aby
přišel k ní.)

Hernani
(neposlouchá ji).

Tak vévoda je pryč?

Doña Sol
Sem vedle, ke mně spějte!
(Usmívá se.)¹

Ó jak jste veliký!

Hernani
Je pryč?

Doña Sol
Má duše, ani
naň nemysleme již.

Hernani
Ach, myslíme naň, paní!
Ten kmet! Vás miluje, chce za choť si vzít!
Jak? On se odvážil vás tuhle políbiti?
A na to nemyslet?

Doña Sol
(směje se.)
To k zoufání přec není,
od strýce! na čelo! otcovské políbení!

Hernani.

...dáváš polibek, milence žárlivého.
...to to myslete! Budete ženou jeho!
...šilený, jenž hlavu k zemi chýlí,
...dráhu svou, dny žití beze síly,
...potřebí, chce, strašidlo a led,
...mladou vzít! Ó, šilený to kmet!
...rukou svou po vaší ruce sahá,
...on smrt, jak za druhou jej tahá?
...vrhá se do naší lásky víru!
...k hrobaři si pospěš dáti míru!
...státek ten? Já doufám, nutí vás!

Doña Sol.
...si to král.

Hernani.
Král! Král! a vždy a zas!
...jeho otcem můj na popravišti zhynul,
...čas od skutku toho minul,
...na krále stín, na syna, krále vdovu,
...jeho rod mé záští žije znovu!
...neplati. Buď pokoj jeho stínu,
...přísahal mstit otce v krále synu.
...hlodím tě Carlose z Kastilie,
...v rodinách našich žije.
...svocitu, otcové život celý
...let! Nadarmo otci mřeli!
...žije dál! Mír nesklonil se k nim,
...dál hřmí to bojem zlým.

Ten sňatek prokletý tvým tedy dílem jest
Tím líp. Já hledám tě, ty vcházíš do mých
ce

Doña Sol

Vy děsíte mne!

Hernani.

Vím, posláním kletby stížen
mám děs i před sebou, však stojím neponižen
Tož slyšte, onen muž, jejž vzít si máte mlad
Ruy Silva, ujec váš, grand Kastilský a rač
vévoda z Pastráňy a boháč z Aragonu,
vám může náhradou, že mladost jeho v sklom
dát zlata, klenotů, vám přinést poklad celý
že můž' plát vaše skráň i mezi králů čely,
že mnohá královna můž' svojí vévodkyni
stav, jmění závidět i slávu již ji stíní.
Tak věci mají se. Já chudý, pouhý hoch,
jenž mám jen hvozdy své, kam prch' jsem
bosonoh
moh' slavný též mít znak, v slavného jména
zdo
jež ssedlé krve rez mi przní v této době;
snad měl bych práva též, teď pochována
v stín
jež popraviště šat v svém černém halí kline
a která v čekání, když neklamu se, jednou
se z této pochvy mé, i s mečem mojím
zvedno
Však v době čekání z žárlivých nebes věro

ten, můj jen a vzduch, všech lidí věno, беру.
šedé věnovy neb mne se zbavte, vyvoliti
mne sion nutno jest, jej vzít, buď za mnou
jíti.

Doña Sol.

Čas s vámi jíti.

Hernani.

Jak? V mých drsných druhů řad?
Ten pánčů, jména jichž zná dobře napřed kat,
ani srdce ani meč se neotupí, hněv
ne pohání vídy v boj, nějakou mstítí krev?
Vy chcete veleti mé rotě, jak se říká,
staňte před sebou že zříte loupežníka?
Já jsem celým Španělskem mě šťvali, já sám
v lesích
na horách nejvyšších, ve skalnatých jich tesích,
kde ani jedině vás v šedém mraku vidí,
kde přijat doma jak u Katalonských lidí.
Já jsem boralův, jež vážní, volní, chudí,
jsem vyrost' a dnes tři tisíce reků vzbudí
můj hlas, když v horách jich můj roh se
rozhlaholí.
Rozvažte, než srdce vaše zvolí,
ne mnou do lesů, na hory, ve skal tlum
na hory, rovnému příšerám vašich dum,
každý hlas, zvuk, ruch, krok pode-
zřívá
na mechu a z horských zdrojů pívá,
než mne naslouchat, konejšíc choré dítě,

nemuknout, koule vám kol uší fičí hbitě,
být se mnou tulačkou a psancem, v době
jít se mnou za otcem, kam půjdu, — k popel

Doña Sol.

Chci s vámi jíti.

Hernani.

Jak? Strýc bohat je a šťasten,
ni skvrny nenese erb jeho otce jasný,
on zmůže všechno, on vám s rukou svojí dá
poklady, tituly...

Doña Sol.

Co jest mi jeho sláva.

My zítra odjedem, za odvalu mou smělou
jen vy mne nehaňte! Jsem vaší duší celou.
Jste démon, anděl můj? Já nevím, co jen

chci poslušati vás, zde zůstaňte, či jděte
Jsem s vámi. Nevím proč. Můj duch potřebuje

a tuto jedinou vás zřít, všady zřít
a ustavičně, vždy. Krok váš když hasne v hlase
mně, zdá se, vlastní mé že srdce sotva buď
Mně všady scházíte, já scházím sama sobě,
jen po vás otáčím se touhou v každé době,
však sotva zazní krok a ve můj sluch se

... každý mžik a který mám tak ráda,
... připomínám, že žiju v skutku zas,
... se, když tuší blízko vás!

Hernani

(tiskne ji v náruč).

Doña Sol.

... v půlnoci. Přiveďte druž jen svoji

... statečná chci silná býti v boji,
... zabušte!

Hernani.

A víte kdo já jsem?

Doña Sol.

... pane můj? Jsem tvojí, tak mne
vem!

Hernani.

... chcete-li opravdu jít se mnou, slabá ženo,
... můj stav, můj los, mé jméno,
... v pastýři Hernaním zlý je skryt,
... si lupiče, jenž v kletbu dán jest,
vzít?

Don Carlos

(otevírá s hřmotem dvéře skříně).

... s historií svou u konce budete?
... mám ráj v té skříní prokleté?

(Hernani couvne udiven. Doña Sol vzkřikne, upadne v náruč, upírajíc na Dona Carlose udivený pohled.)

Hernani

(ruku na koši svého meče).

Kdo jste?

Doña Sol.

Sem! Na pomoc!

Hernani.

Vy, doño, tichá buďte a oči žárlivé svým křikem neprobudíte! Když já jsem blízko vás, buď co buď, tohle než svoji na pomoc nikoho nevolejte!

(K Donu Carlosovi.)

Co vy jste dělal zde?

Don Carlos.

Já — sotva podle všeho jsem cválal na oři tmou lesa hlubokého.

Hernani.

Kdo po urážce škleb si dovoluje, vzdává se smíchu sokově...

Don Carlos.

Dle svého každý právo
My mluvmе upřímně. Vy madame zde rád
mám

...v zraků svých denně zhlížíváte.
...rovněž já mám rád ji a chci vědět,
...já často musel hledět,
...růstati —

Hernani.

Ó, pane! Čest svou sázím,
...přinutím vás vyjít, kudy vcházím.

Don Carlos.

...hned. Svou lásku paní dáti
...Děle se. Zřím v její duši pláti,
...dobroty a něhy, milování,
...pro dva dost má lásky tato paní.
...chtěje už svůj podnik k cíli vésti,
...pokládán jsem byl, mám věru štěstí,
...slyšel vše, proč bych to skrývat
...musil?
...slyšel jsem a příliš jsem se dusil
...vestu svou francouzskou zle si strhal,
...však —

Hernani.

Ba, nač bych časem mrhal,
...meč chce z pochvy též.

Don Carlos

(jej pozdravuje).

Jak, pane, libo vám!

Hernani

(tasí svůj meč).

Nuž pozor!

(Don Carlos tasí.)

Doña Sol

(vrhají se mezi oba).

Hernani!

Don Carlos.

Vy ztište se, madame!

Hernani

(k donu Carlosovi).

Své jméno rcete mi!

Don Carlos.

Vy přejte mi čest své

Hernani.

To ztájím, osudné si nechám pro jiného,
jenž jednou ucítí pod mojím kolenem
mé jméno v uších svých a kord můj v s

Don Carlos

Nuž, jméno jiného!

Hernani.

Spíš pozor dej, braň se

co je ti do něho!

Doña Sol chvějící se klesne na křeslo. Rány na
dvěře.)

Kdo klepá! Dobré nebe!

Vstoupí Josefa postranními dvířkami celá
polekána.)

Hernani

(k Josefě).

Doña Josefa

(k Doně Sol).

Vévoda! Ó, věc to neslychána;
vrátil se . . .

Doña Sol

(ruce vzpínajíce).

Nebesa, zlá to rána,

zrazeno je teď!

Doña Josefa

(rozhledne se kolem).

Kdo cizí tu — a meče?
Kdo cizí věci jsou — a oba v prostřed seče?

zastřelili své meče do pochev. Don Carlos se za-
pláště a vrazil si klobouk do očí. Nové rány.)

Hernani.

(Rány.)

Hlas
(venku).

Doño Sol! Otevřte!

(Doña Josefa udělá krok ke dveřím. Hernani ji zastaví.)

Hernani.

Stavte se před mým vchodem?

Dona Josefa
(vytáhne růženec).

Ach, svatý Jakube, nás vyprostiž z té hrůzy!

(Nové rány.)

Hernani

(ukazuje Donu Carlosovi na skříň).

Co skrýt se?

Don Carlos.

Do skříně?

Hernani

(ukazuje její dvéře).

Jen vstupte, krátká káma, však vejdem se tam!

Don Carlos.

Dík, velká pro nás!

Hernani

(ukazuje na tajná dvířka).

Tak prchněm tudyhle...

Don Carlos.

Já zůstanu, jak zříte!

Hernani.

...já vás dlužím, tohle mi zaplatíte!

(K Doně Sol.)

Don Carlos.

Otevřte, pravím vám!

Hernani.

Don Carlos

(k poděšené Josefě).

Otevřte, já velím!

(Doña Josefa, třesouc se, jde otevřít.)

Doña Sol.

Umírám!

3. Scena.

Don Ruy Gomez di Silva (bělovlasý, v černém šatě. Sluhové s pochodněmi).

...muži zde, u neteře mé, v noci?

...potřebí! Sem blíž mi ku pomoci!

(K Doně Sol.)

...Jan z Avilly mým svědkem buď, jej

jsme tři zde, za to mám, že o dva víc ~~žádný~~ smát se, vojínu, jenž u Zamory bil se?
 když pojdu kolem, kmet, se smát? Kdo
 mada omýlil se?

(K oběma mladým mužům.)

Vy, mladí rytíři — co děláte zde asi?
 Když Cida s Bernardem jsme měli v dá

ti obři Španělska a světa chodívali,
 by starce ctili jen a dívky chránili.
 To byli siláci, jež lehčej' nesli kovy
 na zbroji, pancíři, než vás váš samet nov
 Ti k vousům šedivým jen slušnou úctu
 jak dámy klekati jen ve kostelích směli,
 jim zrada neznáma, rád každý věřil tomu
 že jediný jich cíl, čest hájit svých dom
 Když chtěli ženu mít, ji brali čistou za
 meč, v pěsti sekeru, neb oštěp v ruce p
 Co však se ničemu tkne, kteří večer sp
 na zálety a zrak vždy k patám obracejí
 a noci svěřují své bezctné choutky jen,
 za zády manželů čest kradou jejich žen,
 jsem přesvědčen, že Cid, nás všech veliký
 by zval je podlými, je kleknout nechal h
 vzal by jim šlechtictví, jež každý usurpo
 a plochou meče erb že jim by spoličkova
 To myslím, ač můj duch dost nerad při

by staří dělali všem lidem ode dneška.
 Co tady děláte? Má návštěva ta hlásat,
 že stár jsem, že můž' mláď se na mne škle
 ka dívka já mám rád, je než má, v krátké době

žádný nebude se smát.

Hernani.

Ó, pane!

Don Ruy Gomez.

Tiše!

máte sekery, meč, oštěp, plné číše
 kvasy své a sokoly, psy, hony,
 krenády své, když večer, pod balkony,
 na přilbách chocholy, kabátce hedbávné,
 karnevaly, hry a plesy zábavné
 mada schvátí vás, za každou cenu hračky
 třeba. Aj, tu kmet, dost dobrý v tyto
 hračku na kusy! Však Bůh tu sílí kmeta.
 kusy z hračky té do vašich tváří vmetá!
 za mnou!

Hernani.

Vévodo . . .

Don Ruy Gomez.

Jen za mnou, páni milí!

jsme snad na směšnou to frašku nastrojili?
 poklad u sebe. To čest je dívky mladé,
 ženy, ku které čest rodiny se klade,
 ka dívka já mám rád, je než má, v krátké době

svých rukou prsteny my vyměníme sobě,
já za čistou ji mám a svatou mužům všem.
Na chvíli odejdu, Ruy Gomez Silva jsem,
a nesmím zkusit, by na vzdor tomu všem
cti zloděj nevplížil se až ke krbu mému.
Zpět lidé bez duší, dřív umyjte si dlaně,
nám ženy przníte, vztahnuvše paž svou na
Ne, dobře! Co tu mám, ať také rozdáváte

(strhne svůj řetěz)

zde šlapte nohami v prach i mé rouno zlaté
(shodí klobouk na zem)

Mně vlasy vyrvete, je zhanobte jak chcete,
a zítra s chloubou tou se městem rozejděte,
že žádný zhýralec nezprznil zdivočilý
na skrání ryzejší vlas více než můj bílý!

Doña Sol.

Ó, pane!

Don Ruy Gomez

(k své strážci).

Sluhové a panoši, sem v seč,
sem dýku, sekeru i toledský můj meč,

(K oběma.)

a za mnou pojďte již!

Don Carlos

(předstoupí o krok).

To, pane . . . první ne
oč může jednati se v tomto okamžení,
když císař německý, Maxmilian, zhas' právo

(Odhodí svůj plášť a odkryje obličej zakrytý kloboukem)

Don Ruy Gomez.

čerty? — Bože! — král!

Doña Sol.

Král! . . .

Hernani

(oči se mu zajiskří).

Španělský v své slávě!

Don Carlos

(vázně).

Don Carlos. — Vévodo, což zbláznil jsi se věru?
Císař umřel již. Já v spěchu v podvečeru,
dozvím se to, hned již k tobě pospíchám
k svému věrnému vasalu, rád jež mám,
s tebou poradit jdu incognito, v noci,
prosté, k čemu křik, volání po pomoci?

Don Ruy Gomez pošle kynem ruky pryč své lidi, přiblíží se
Don Carlosovi, jež Doña Sol pozoruje s bázni a překvapením
a na nějž Hernani upírá ze svého kouta jiskřící oči.)

Don Ruy Gomez.

Proč jste váhali mi dvěře otevřít?

Don Carlos.

Proč? Sám jsi nepřišel, dav za tebou se řítí,
vede tajemství v tvůj palác v noci ztmělé,
mám je vyprávět tvých sluhů druží celé?

Don Ruy Gomez.

Promiňte, Výsosti!

Don Carlos.

My vlídně to již berem.
Já do Figüere kdys tě volal gouvernerem,
kdo nyní asi tvým se gouvernerem stane?

Don Ruy Gomez.

Ach, prosím, odpusťte . . .

Don Carlos.

Dost řeči o tom, pane,
Tak císař mrtev jest.

Don Ruy Gomez.

On děd Výsosti vaší,
je mrtev?

Don Carlos.

Velký bol tím v srdce mé se sná

Don Ruy Gomez.

Kdo jeho nástupce?

Don Carlos.

Vévoda Saský v šiku
jest první, František pak další z nápadníků

Don Ruy Gomez.

Kde sejdou ku volbě se kurfirstové říše?

Don Carlos.

Směl v Aix la Chapelle, mním, anebo v Špýru
spíše,
či v Frankfurtě.

Don Ruy Gomez.

Náš král, Bůh prodluž nám dny jeho,
nechtěl císařem?

Don Carlos.

Toť cíl života mého!

Don Ruy Gomez.

Či také náleží.

Don Carlos.

Vím.

Don Ruy Gomez.

Otec — dráha skvělá! —
se stane vévodou Rakouským, a říše celá
nemůže zapomenít, že vaším dědem byl,
ať přece purpur si za rubáš proměnil.

Don Carlos.

Možná mluvil jsem s Gand.

Don Ruy Gomez.

Já jednou v mládí své
zřel děda vašeho. Ach, jediný tu jsem
z celého století, vše druhé mrtvo již.
To císař velký byl a mocná jeho říš.

Don Carlos.

Řím můj jest.

Don Ruy Gomez.

Povahy on nebyl tyranské
a hlavu vhodnou měl k postavě germánské
(Skloní se k rukám krále, jež libá.)
Ó, jak vás lituji! To hoře! Jste tak mlád!

Don Carlos.

A Sicilii chce zpět papež, dám ji rád,
neb císař nemůže svou Sicilii zvátí,
jak synek poslušný chci Neapol mu dátí,
když dá mi císařství. Chci orla, uzřím brzy,
zda hlodat orlata on bude ještě drží!

Don Ruy Gomez.

Ó, s jakou radostí on, trůnů veterán,
by vínek císařský zřel na skrání Vaši vtkan
Ach, pane, s vámi proň my plácem věrni
vždycky
byl velký dobrý pán a velmi katolický!

Don Carlos.

Je papež obratný. — Co je to Sicilie?
Je ostrov, visící na konci Italie,
moji u říše, jenž rozedraný visí,
na straně táhne se, s Španělskem nesouvisí.
— Co s tímto hrbatým ostrovem, koncem nitě
jsem přišel k císařství, sem nůžky okamžitě,
tato špatně zřízenou vy máte stále, spějte.
Jsem pojďte s nůžkami, ji pěkně ostříhejte! —
Díky, svatý Otče, dík, jen šťastnou ruku míti,
svatě říši bych víc takých cárů vzíti,
a kdybych kusů pár měl při tom míti ztráty,
ostrov, hrabstvími bych sflíkoval své státy!

Don Ruy Gomez.

Je se potěšte! Jsou spravedlivých kraje,
kde mrtvým světejší odměna větší zraje!

Don Carlos.

Je první František, je samá ctižádost.
Co na své královské Francii nemá dost?
Když mrtev císař teď, on šilhá po trůnu,
má víc by pozor dát na vlastní korunu!
Je kmetu Ludvíku říkával císař děd:
Je Bohem otcem být, dva syny míti, hned
by starší Bohem byl, francouzským králem
mladší.

Je míti František naděje na trůn?

Don Ruy Gomez.

Je to jeho vítězství.

Stačí

Don Carlos.

Vše měnit nemám vůli,
cizince voliti, je zákaz zlaté bully.

Don Ruy Gomez.

Pak vy jste cizincem, vy Hispanie králi!

Don Carlos.

Jsem hrdý měšťák z Gand.

Don Ruy Gomez.

Poslední války vzpjaly
do výše Františka, jest velký, vítězí.

Don Carlos.

Však orel, který snad mé vzroste na přilbici,
též rozpne křídla svá —

Don Ruy Gomez.

Latinsky hovoříte?

Don Carlos.

Dost špatně.

Don Ruy Gomez.

Chyba to, německá šlechta, víte,
jest ráda když se s ní mluvívá po latině.

Don Carlos.

Však spokojí se již, když v hrdé španělštině
ji oslovím, ó věz, nesejde na jazyku;

...mi, hrdě jen když mluvit máme v zvyku.
...Hander odjedu. Je třeba, Silvo drahý,
...vrať se. Však francouzský král
...záhy
...býbati; jej třeba předejít.
...odjedu.

Don Ruy Gomez.

Nás chcete opustiti,
...Aragon těch spasil lotrů, kteří
...divoce a všady v lesů šerí?

Don Carlos.

...Arcos vévoda rozkaz, je rozprášit.

Don Ruy Gomez.

...vůdci jich týž rozkaz udělit,
...tomu svolil jen —

Don Carlos.

Kdo je to? Jmeno jeho?

Don Ruy Gomez.

...Drsný brach se zdá být podle všeho.

Don Carlos.

...v Galii se skrývá — díky Bohu,
...malou posádkou, já lehounce jej zmohu.

Don Ruy Gomez.

Dost na blízku prý jest, ač klam to, dí se všady

Don Carlos.

Ba jistě klam je v tom! Noc dnešní přespíná tady

Don Ruy Gomez

(ukloní se až k zemi).

Dík Vaší výsosti!

(Zavolá své sluhy.)

Čest' všecku mému hosti

(Sluhové se vrátí s pochodněmi. Vévoda je seřadí do dvojí řady až do pozadí komnaty. Mezitím se přiblíží Doña Sol zvolav k Hernanimu. Král oba pozoruje.)

Doña Sol

(tiše k Hernanimu).

Tak zítra pod oknem o půlnoci — to dosti v dlaň třikrát tlesknete!

Hernani

(tiše).

Tak zítra!

Don Carlos

(k sobě).

To mi vhodí

(Nahlas k Doně Sol, k níž se galantně přiblíží.)

Bych ruku podal vám, ó svolte na rozchod!

(Doprovodí ji ke dveřím, ona odejde.)

Hernani

(ruku za řadry na jílci své dýky).

...dýko má!

Don Carlos

(vrátí se, k sobě).

Můj muž se nemá k řeči.

(Vezme stranou Hernaniho.)

...prokázal Vám čest, se utkat s vámi v seči,

...podězířelý mně z důvodu nejednoho;

...králi Carlosu se nezdá zradu z toho

...smoti. Jděte jen. Ba, chci váš útěk krýti.

Don Ruy Gomez

(se vrátí a ukazuje na Hernaniho).

...ten je?

Don Carlos.

Z lidí mých, jej nechte odejít!

...sluhy s pochodněmi, vévoda kráčí před králem se svíci v ruce.)

4. Scena.

Hernani

(sám).

...jsem z tvé družiny, ó králi! Jsem z ní, jsem!

...vůlku sleduji tvé kroky nocí, dnem,

(Hugo: Hernani.)

v své ruce dýku mám, zrak po tvé stopě
jdu, v tobě sledovat tvůj rod, můj rod je

A teď mým sokem jsi. Já na okamžik pom
se zmítal ve zášti a v lásky mocné touze,
dost místa nebylo v mém srdci pro vás ob
k ní láskou na chvíli usnula zášti zloba.

Však ty že tomu chceš, že ty přicházíš sá
abys mi připomněl, já, dobrá! vzpomínám!
Tvou váhu nejistou má láska nyní kloní,
že miska ku zášti se zcela chýlí pro ni.
Ó jsem z tvé družiny, sám řek's to a věř ne
žádného dvořana, strážce tvých probuzení,
a mana, jenž tvůj stín z padoušství líbat

jenž byl by odpřísáh' v tvých službách srd
muž

psa není v paláci, jenž cvičen hlídat krále,
jenž líp by šel než já po tvých stopách stá
Co šlechta Kastilská od tebe může chtít,
jen duté tituly, jen hračky, jež se třpytí,
neb jehně ze zlata, jež na hrdlo si věší.
Tím bláznem nebudu, to nic mne nepotěší.
Co žádám od tebe, to není přízeň marná,
to z těla duše je, to krev je žil tvých žár
to vše, co dýka muž' ve srdci najít snadno
když vraždíc zuřivá v něm dlouho ryje na dn
Jdi, já jdu za tebou a nad tebou já bdím,
ty se mnou kráčeš dál a k uším hovoř mý
jdi, já jdu za tebou, tě sleduji a slídím,

ten ruchu skokem svým za tvým se rychle
pídím,
neobrátíš skráň, ó králi, v denním jase
abys neviděl hrozného při tvém kvase,
v noci očích svých též neodvrátíš, králi,
nezřel žhoucí mé se točit po tvých zdálí!

(Odejde tajnými dvířkami.)

(Opona spadne.)

Jednání II.

Bandita.

Saragosa. Patio v paláci Silvy. Na levo velká zdi paláce s oknem na balkon. Pod oknem malá dvířka. Na pravo a v hloubi domy a ulice. Je noc. Tu a tam po fašadech domů je viděti některé ještě osvětlené okno.

1. Scena.

Don Carlos, Don Sancho Sanchez de Zuniga, hrabě de Monterey, Don Matias Centurion, markýz z Almúñany, Don Ricardo de Roxas, pán z Casapalmy.

(Přijdou všichni čtyři s donem Carlosem v čele, s klobouky vtlačenými, zahalení do dlouhých plášťů, jichž spodní kraje meče jejich nadzvedají.)

Don Carlos
(prohlíží balkon).

Zde balkon! Dvěře zde — Vře krev má roznícená.

(ukazuje na okno tmavé).

Don Sancho
Pomluvejme o tom zrádci!
Don Carlos
Jak pravíš, zmizel v mžik.
Don Matias
Možná, že to byl té rotý náčelník!

Don Carlos
Byl již náčelník či hejtman, sotva král,
ani nese korunu, v tom vznešenější stál.

Don Sancho
Snad, pane?

Don Carlos
(oči upřené k oknu).
Snad snad —
(s posuňkem člověka, jenž se rázem rozpomíná).

Či Fernan —
Končil s I.

Snad Hernani?

Don Sancho

Don Carlos

Ba, tak.

Don Sancho

To on!

Don Matias

Tak Hernani?

To chef!

Don Sancho

Na hovor jich zde vzpomínáte nyní?

Don Carlos

(jenž očí s oken nepusti).

Já neslyšel jsem nic v prokleté oné skříni!

Don Sancho

Když jednou měl jste ho, proč jste ho propouštěl?

Don Carlos

(přísně se obrátí a dívá se mu v tvář).

Mne hrabě z Monterey by vyslychati chtěl.

(oba paní ucouvnou a mlčí).

Však proň se netrudím, co po jeho mi hlavě chci jeho milenku, neb tu miluju žhavě.

...oči dvě, tak luzně setmělé
...jsou, dvě zrcadla, přátelé,
...jich jen tři jsem slova slyšel,
...v tmavou noc vás čekám, byste
...přišel.

...to jest hlavní věc. Zda výborné to není,
...bandita, jenž v galana se mění,
...zpozdí se neb s vykopáním hrobu,
...holoubka mu vyberu v tu dobu.

Don Ricardo

...by výsosti cíl dokonalý svábit,
...holoubka však při tom supu
...zabít!

Don Carlos

...výborné! Vy pevnou ruku máte!

Don Ricardo

(ukloní se hluboce).

...Vaše výsosti mne hrabě nazýváte?

Don Sancho

(živě).

...mýlka!

Don Ricardo

(k Donu Sanchovi)

Hrabětem král pasoval mne.

Don Carlos

(k Donu Ricardovi).

Mne upad' titul ten, jej zvedněte, když chcete!

Don Ricardo

(znovu se kloně).

Dík!

Don Sancho

(k Donu Matias).

Pěkný hrabě to! To hrabě namátkou

Král se prochází v pozadí prohlížeje netrpělivě ozářená okna
(pánové hovoří v popředí.)

Don Matias

(k Donu Sanchovi).

Co učiní král pak s tou děvou přesladkou

Don Sancho

(dívá se na Dona Ricarda přes rameno).

Z té? Z té se hraběnka — pak dvorní dáma

stane, až syna dá mu pak, ten králem bude —

Don Matias

Pane,

jak bastard byl by král? — Necht' výsost' to chtěla

ó věřte, z hraběnky že krále neudělá!

Don Sancho

Markýzkou bude pak, markýzi roztomilý!

Don Matias

Pro země dobyté bastardi vždycky byli.
Jsu místokráli vždy — Jich užívá se k tomu.

Don Carlos

(se vrací).

Žda oči žárlivé nejsou ta okna domu?
V drou zhasli konečně — přec jednou! — Bohu díky!

Jak chvíle čekání jsou nejdelšími mžiky!
Kdo pohnat umí čas největší rychlostí?

Don Sancho

To často říkáme u Vaší výsosti.

Don Carlos

Však zatím u vás to můj, páni, říká lid!

(Poslední osvětlené okno se stmělo.)

— Již zhaslo v posledním!

(Obrácen k balkonu Doni Sol, který je stále tmavý.)

Však tady ani svit!

Ó kleté okno ty! Dnes právě noc je tmavá,
a zjev se, Doño Sol, jak hvězda v stínu vstává!

(K Donu Ricardovi.)

Je půlnoc?

Don Ricardo

Bude již.

Don Carlos

Čas dovésti to k cíli,
vždyť může přepadnout nás druhý v této chvíli.

(Okno Dony Sol se osvítl. Je vidět její stín jak se rysuje
v ozářených tabulích.)

Sem druzi! Pochodně! Stín její v okně leží,
den nikdy neviděl jsem krásný tak a svěží.
Teď rychle znamení jí dejme, na něž čeká,
tři rány do dlaní — ó tím se nepoleká!
Za chvíli bude zde! Však velký počet nás
by postrašit ji moh' — vy tři, já prosím vás,
v stín dál se ukrejte, po druhém pilně slíďte,
o oba milence se rozdělíme, vidíte,
já vezmu milenku, buď vaším loupežník!

Don Ricardo

My pěkně děkujem!

Don Carlos

Jak objeví se, v mžik
opustíte úkryt svůj a do něho se dejte
a mocí, píkami jej udolati dbejte,
než k sobě přijde zas, já krasavici v chvat
do dálky unesu. Pak budeme se smát.
Jej nezabijte však, jeť při všem statný přec
a v sled smrt člověka jest velmi vážná věc.

(Don Carlos se ukloní a vzdálí, Don Carlos nechá je odejít pak
dvakrát po sobě, Po druhém zatleskání okno
se otevře a Doña Sol se objeví na balkoně.)

2. Scena.

Don Carlos — Doña Sol.

Doña Sol

(na balkoně).

Je to vy, Hernani?

Don Carlos

(stranou).

Teď mlčet, vrchol všeho!

(zatleská znovu).

Doña Sol

Je jón.

(Okno, zkad světlo zmizí. Po vteřině otevrou se malá
okna. Doña Sol vstoupí nesouc lampu v ruce, plášť má na
ramenech.)

Můj Hernani!

Don Carlos

(Don Carlos si klobouk hlouběji do očí a prudce k ní se přiblíží).

Doña Sol

(upustí lampu).

To nejsou kroky jeho!

(Zpět Don Carlos běží za ní a zadrží ji za ramena.)

Don Carlos

Ó Doño Sol...

Doña Sol

Ni hlas to jeho není, běda

Don Carlos

Čí lásky plnější hlas ucho tvé zde hledá?
Je vždy to milenec a tenkrát je to král!

Doña Sol

Král?

Don Carlos

Promluv, poroučej, království by ti dala
ten, jehož roztrhnout chceš sladké jarmo, stá
jest pán a vladař tvůj, Don Carlos, otrok tvůj

Doña Sol

(chtíc se vyprostit z jeho loktů).

Hernani! Na pomoc!

Don Carlos

To pravý, správný děs
Na místě bandity král drží tebe dnes!

Doña Sol

Ne! Banditou jste vy. Což vy se nestydíte?
Já rdím se za vás v tom, co vy se nezardíte

... vaše skutky jsou, z nichž vaše vstát má
sláva?

... dívku násilím unést, noc když tmavá?
... lepší bandit můj, oč stokrát lepší, žel,
... kde svou duši má, byť on svůj původ měl,
... srdce výsosti Bůh kdyby stavy dělil,
... byl by do krále, vás do zloděje vtělil!

Don Carlos

(snaží se strhnout ji k sobě).

... máme...

Doña Sol

Že otec můj byl hrabě, nevíte?

Don Carlos

... vévodkyní hned!

Doña Sol

(jej odstrkuje).

Hanba, co mluvíte!

(Ustoupí o několik kroků.)

... Done Carlose, být může mezi námi?

... pro vás otec můj prolíval kaskadami,
... dcerou šlechtice, co z této krve vstalo,
... na nevěstku moc a na manželku málo.

Don Carlos

... princezno?

Doña Sol

Carlose, vy dívkám z ulice svou láskou poslužte, mě nutí velice, když se mnou jednáte hanebným způsobem, vám dokázati v ráz, že dáma, žena jsem!

Don Carlos

Zde jmeno mé, můj trůn, snad váš vzdor povstane, lze císařovnou být, královnou...

Doña Sol

To léčka. Jinak však, výsosti, mluvme zpříma, o vás tu není řeč, a mne ta pravda jímá, že raděj' jít chci s ním, s Hernanim, s jeho králem bez řádů, mimo svět a na útěku stálém. Hlad, žízeň snášeti a prchat rok co rok, a tvrdý jeho los sledovat krok co krok, boj, exil, samotu, děs, bídu se vším zlem, než císařovnou být a s vámi, císařem.

Don Carlos

Jak muž ten šťastný jest!

Doña Sol

On, bédný psanec, chudák!

Don Carlos

Jen když jest milován — Co psanství mu
a truchl...

...běda, já jsem sám. S ním anděl jde v své touze.

— Vy máte ke mně zášť?

Doña Sol

Vás nemiluji pouze.

Don Carlos

(chopí ji s násilím).

...milujete mne, či ne, mně jedno věru, svou rukou silnější než vaše já vás беру, vy se mnou půjdete, chci tomu, uvidíme, nic pro nic Indii, Španělsku vévodíme!

Doña Sol

(se brání).

...mějte soucit jen! — Vy výsost jste a král, kurtyzku, hraběnku vám volno byste vzal, své libosti, ty všecky dvorní dámy, lásky najdou vždy, se dohodnouti s vámi. Ale on, můj vyhnanec, co s nebes rozmaru se svým? Vy Aragon, vy máte Navarru a León, Murcii a dosti k tomu zemí. A Flámsko, Indii i s doly zlata všemi, vy máte císařství, jež uzná každá vláda, velké, slunce v něm že vůbec nezapadá a když tak máte vše, vy, králi, v jaké touze byste tomu vzal, jenž chudák, mne má pouze?

(Klene před ním na kolena, on se snaží ji odvléci.)

Don Carlos

Pojď! já neslyším nic, pojď, doba rychle mý, když půjdeš, vol si, dám ti z čtyř svých Hispani tu, již si vyvoláš!

(Ona se zmitá v jeho náručí.)

Doña Sol

Pro svoji pane čest, jen tuto dýku chci — a hle již její jest!

(Vytrhne mu dýku z opasku, on ji pustí a couvá.)

A nyní — o krok dál! To zkuste!

Don Carlos

Kouzelnice

Již nedivím se, jak lze milovati lvice!

(Chce postoupiti, ona zvedá dýku.)

Doña Sol

Jen krok, vás zabiju a sebe!

(On opět couvne, ona se odvrátí a hlasně vykřikne.)

Milý! Slyš!

Hernani!

Don Carlos

Mlčte přec!

Doña Sol

(zvedajíc dýku).

Jen krok, jste mrtev již!

Don Carlos

... až ve krajnost mou něhu obracíte; bych vás přinutil, tři muže mám zde skryté.

Hernani

(náhle se objeví za ním).

... jeden zapomín!

... se obrátí a vidí Hernaniho státi bez hnutí v stínu za ... má paže skřížené pod širokým pláštěm, který jej za ... pouze kraj klobouku má nadzvednutý. Doña Sol vzkřikne, běží k Hernanimu a otočí jej pažemi.)

3. Scena.

Don Carlos — Doña Sol — Hernani.

Hernani

... bez hnutí s rukami skříženými se žhavým stále na krále upřeným pohledem).

Svědkiem bych nebe vzal, že a duše své bych rád jej hledal trochu dál!

Doña Sol

... spaste, Hernani!

Hernani

Má drabá, nač té hrůzy?

Don Carlos

Po městě, co dělají mí dceri?
Tak projít nechali cikánů vůdce v noci!

(volá)

Ha, Monterey!

Hernani

Ten jat s druhými v naší mši
na chabý jejich meč nač volat? Vy se vzdáte
za tři, jež voláte, já mám jich šedesáte.
Z těch jeden za čtyři je z vašich. Konec bo
Líp mezi sebou my skončím hádku svou.
Jak, vy jste ruku vztáh' po této dívce, z
to bylo moudré jen, Kastilský pane králi
To podlé bylo spíš!

Don Carlos

(pohrdavě se usmívá).

Pan loupežník se hrdě
mně dělá výčitky!

Hernani

Škleb? Nejsem králem
leč králem uražen a nádvkem být k smrti
to probouzí můj hněv a povznáší mou pýchu
až k němu! Třeste se, kdo uráží mne smrtí
nad krále přilbici je horší nach v mém čele.
Však vy, jste šílenec naději klamnou způsobilý.

(chytí jej za rameno).

Zda víte, čím to dlaň vás drží v této chvíli?

Nejsem! Otec váš kdys zabil otce mého,
vraždil vás, neb vzal jste statky jeho,
vraždil vás: Touž ženu rádi máme,
vraždil vás — až z hloubi duše samé!

Don Carlos

Hernani

Večer dnes, mé záští bylo v dáli.
Jediná touha jen, žár jeden mocně pálí,
Sol — Jdu sem, pln lásky, touhy, pláni,
vraždil vás hanebný vy spáchat chcete na ní?
Ten muž, kterého jsem dávno zapomněl,
vraždil vás, pravím vám, zle vy jste sešlé!
Vraždil vás Carlose, v své vlastní lásky strži
vraždil vás, co útok křik? Zde ruka má vás drží,
vraždil vás, obklíčen, co tady podnikáte,
vraždil vás bych zvědět přec?

Don Carlos

(hrdě).

Tak, vy mne vyslýcháte?

Hernani

Vraždil vás nemámou já nechci abys padl,
vraždil vás unikla mi moje pomsta snad,
vraždil vás člověka, než já, by tebe řal,
vraždil vás se!

(padl mrt).

Don Carlos

Zůstávám vždy pán tvůj i tvůj krá-
Tni. — Souboj není to.

Hernani

Jen pomni včera v ba-
že utkala se přec tvá šavle, pane, s mojí

Don Carlos

To mohlo včera být, já neznal vaše jméno
a vy ne titul můj! Dnes vše jest proměněno
vy víte, kdo jsem já a navzájem znám vás

Hernani

Snad.

Don Carlos

Souboj není to. Mne zabte, v jeden okamžik

Hernani

Že světci králové jsou přede mnou, vy mne
To má vás zachránit?

Don Carlos

Však vy mne zavraždíte

(Hernani couvá, Don Carlos upírá naň své orlí zraky.)

Myslíte bandité, s vašimi pluky všemi
že možno beztréstně se valit ulicemi?
Co skvrn tu krvavých, co vražd tu, nešťastní
vy chcete šlechetné tu hráti s hrdou lící?

...my učiníme, oběti vaše, sečí
...váš kord s našimi srážkou mečí?
...v spárech má, jej s sebou táhnete!
...s vámi ne! Vy zpět a vražděte!

...a zamyšlený třímá několik okamžiků koš
...přít se obrátí náhle proti králi a rozdrtí svůj meč
o dlaždění.)

Hernani

...!
...na půl obrátí a dívá se naň hrdě.)
V lepší čas tvář tváří budeme sobě!

Don Carlos

...dobře tak. Já král váš v krátké době
...v palác svůj, mou první pečí bude,
...vyhlásil na vaši hlavu všude.
...se tak již?

Hernani

Ba dávno!

Don Carlos

Dál dím krátce,
...dnem vás mám za rebella a zrádce
...vám dám, že vsady, moje říš
...se jen, jste v klatbě.

Hernani

Dávno již!

Don Carlos

Tak dobře.

Hernani

Francie jest přístav tady vedle.

Don Carlos

Až budu císařem, tu v klatbu říše hnedle vás prohlásiti dám.

Hernani

Jak bude libo tobě.

Já světa zbytek mám, ti čelit ve tvé zlobě,
je dosti asylu, kde klesneš, otrok mdlob.

Don Carlos

A svět když bude mým?

Hernani

Mým potom bude hrob.

Don Carlos

Tvá drzá spiknutí já jedním rázem zhatím.

Hernani

Ó msta je kulhavá, jde zvolna, jistě zatím
však dojde —

Don Carlos

(*polo s šklebem polo s pohrdáním*).

Dotknout se, té dámy, již má rád

Hernani

(*jehož oči opět svítí*).

Držím tě, to zapomněl jsi snad?

Ustanť si jen, císaři římský příští,
malého jsem tě držel na bojišti
pěstí, stisknout jen svou věrnou ruku,
tvého
ve vejci ti orla císařského.

Don Carlos

Hernani

Jdi jen, jdi!

(*Král se zahalí pláštěm a hodí jej králi přes ramena*).

Ten plášť si vezmi juž,

nejedem na tebe ostrý nůž.

(*Král se zahalí v plášť*).

Chráněn tak. Má pomsta opozděná,
já jsem že tvá skrání je posvěcená.

Don Carlos

Mluvíte, ó pane, tak v tom mžiku,
milujete víc ni milosti ni díků!

4. Scena.

*Hernani, Doña Sol.**Doña Sol*

(uchytí ruku Hernaniho).

Teď rychle prchněme!

Hernani

(odstrčí ji s něžnou vážností),

Vám, drahá, dobře sháněl
vždy v moje neštěstí stát při mně s větší dávkou
se nikdy nevzdávat a vždycky stejně chtít
až ke dnu, do konce provázet moje žití.
Toť velký úkol jest, věrnému srdci vhodný,
však, Bože, ty to zříš, zda já jsem toho hodný.
bych moh' s ní vesele do mojí sluje vnést
nač král by žárliv byl, ten poklad, také štěstí.
By mohla Doña Sol jít za mnou a mne patřit
bych moh' jí život vzít, jej s životem mým
sbratřit.
bez hanby odvléci ji v doupě svoje stinné,
ach, času není dost; — mně popraviště kyně.

Doña Sol

Co dítě?

Hernani

Tento král, jež tváří v tvář jsem zdeptal,
mne jistě potrestá, že jsem se jeho neptal.

smrt jsem dal — prch', v paláci svém skryt
se stráž volává, své lokaje a lid,
pány, katy své...

Doña Sol

Hernani, jak se třesu,
prchněm rychle již do stínu tvojich lesů!

Hernani

My spolu? Nikoli! Čas minul k tomu pravý,
když se mi objevil ten obličej tvůj smavý,
ten dobrý, snášeti když láskou všeckoš' chtěla,
ta věčná bytost má ti poskytnouti směla?
Můj les, mou bystřici — tvou vůli,
můj pán soucitu, — chleb vyhnance a půli
můj líbka na mechu, jež hustý les mi přeje.
Můj popraviště půl — to srdce mé se chvěje,
můj pán pro mě jest, ó Sol, jen pro mne.

Doña Sol

Ne,
jste slíbil mi!

Hernani

(padne jí k nohám).

V té chvíli jediné,
když se blíží smrt a za mnou v stínu stojí,
v chmurný rozsudek v můj chmurný osud strojí,
já prohlašuji zde, já psanec, starost v lebce
já nesu, narozen krvavé ve kolébce,

Vše nechme, budme sví!

(sedne na lavičku).

Sem sedni na ten kámen!
Můj oblévá hled' zrak, tvých sladkých očí
plamen,

hled', zapěj píseň mi, již's často večer pěl,
co v černém oku tvém se perla, slza chvěla.
Nám patří chvíle ta, číš plna vzkypění,
ó hodně slasti! pij — vše druhé šílení!
Mluv ke mě, unes mne! Vid', že to sladké
zdání

být v kleče milován a cítiti to plání?
Být dva a sami být. Jak sladká chvíle snívá
o lásce hovořit, když vše kol odpočívá?
Ó nech mne usnouti na nádrech tvých v dne
jas!

ó Sol, ó lásko má, ó krásó!

(Hlas zvonu v dáli.)

Doña Sol

(se zvedne polekána).

Zvonů hlas!

Slyš, zvoní na poplach!

Hernani

(stále klečí).

Ne, k sňatku zvoní nám!

(Hlas zvonů se množí. Zmatené křiky, pochodně a světla —
všecku okněch, na všech střechách, ve všech ulicích.)

Doña Sol.

Bláh, přchej! Po městě což nezříš žár a plam?

Hernani

(polo se zvedaje).

... pochodní, to sňatek strojí nám!

Doña Sol.

... sňatka hrobů jest a mrtvých!

(řek mečů. Pokřik.)

Hernani

(položí se na kamennou lavičku).

Pojď jen spáti

Horat

(přiběhne s mečem v ruce).

... pak nevidíš sem alkady se hnáti,
... plní náměstí. Viz žár tu, slyš ten skřek,
... pane, pospěš již!

(Hernani se vztýčí.)

Doña Sol

(bledá).

Ach, dobře tys to řek'!

Horat.

... k pomoci!

Hernani.

Jsem zde. Vše bude dobře v mŕtve
Zmatené hlasy v pozadí.

Jej rychle zaskočte! Zde jest! — Smrt ka-
pežníků!

Hernani

(k horalovi).

Tvůj meč!

(K Doně Sol.)

Ty s bohem buď!

Doña Sol.

Já jsem teď zkázou tvojí.
Kam půjdeš?

(Ukazuje na dvířka.)

Dvířka ta zde otevřena stojí.

Hernani.

Své druhy opustit! Co pravíš?

(Vřava a křiky.)

Doña Sol

mne zdolá.

Tento ryk

(Zadržuje Hernaniho.)

Padneš-li, jsem mrtva v tentýž mŕtve

Hernani

(drží ji v objeti).

Jen jeden polibek!

Doña Sol.

Můj choti, pane, spěš!

Hernani

(líbaje ji v čelo).

Ach, to můj první jest!

Doña Sol.

A poslední snad též

(Odkvapí, ona klesne na lavici.)

(Opona spadne.)

Jednání III.

Kmet.

Scena: Zámek Silvův v horách Aragonských. — Galerie rodinných portretů rodu de Silva; velký salův, v němž jsou rodinné podobizny v bohatých rámech s korunami vévodskými a pozlacenými znaky, dekorací. V pozadí vysoká brána gotická. Mezi každým portretem úplná panoplie veškerých zbraní rozličných věků.

1. Scena.

Doña Sol celá bílá stojí u stolu, *Don Ruy Gomez de Silva* sedí ve svém velkém křesle vévodském, vyizeném z dubového dříví.

Don Ruy Gomez.

Dnes tedy konečně to bude za hodinu!
Ne strýci, vévodě se stajš sladce v klínu!
Zda odpustila's mi? Víím, já jsem křivdil tobě,
tvá skrání se zarděla, a zbledla líčka obě.
Já neměl, víím to dnes, tě podezřívát snadno
bez soudu odsoudit, já měl jít věci na dno.

... zdání klamává! Jsme rychlí v soudu rádi.
... pravda, byli tam ti oba lidé mladí!
... jedno. Neměl jsem svým očím věřit hned!
... však chceš dítě mé, mám rád tě a jsem kmet.

Doña Sol

(bez hnutí, vážná).

... o tom mluvíte. — Což kdo vás proto haní?

Don Ruy Gomez.

... křivdu spáchal jsem. Měl míti jsem přec
... zdání,
... tou duši tvou, když *Doña Sol* my slujem,
... dobrá, španělská, galanů nemilujem.

Doña Sol.

... čistá je a o tom přesvědčení
... brzy získáte.

Don Ruy Gomez.

(s. zvedn. a jde k ní).

Svým pánem člověk není,
... jestli jako já vzplál láskou ohnivý,
... Zlý bývá tu a příliš žárlivý!
... Právě že je stár. Že gracie a krása
... při druhém, strach dělá, srdce drásá.
... na druhé, před sebou hanbíme se,
... kulhavá ta láska v hruď nám nese
... takých plamenů i opojení věno,
... duše v tom, že tělo zapomněno!

H. Sagar: Hernani.

znám to, vím
a v tom se potkáme, on zpívá a já s ním,
on v svěžím luhu svém, já v černé aleji,
tu často k sobě dím: Jak dal bych raději
své věže zubaté a vévodský svůj hrad,
své hvozdy, pole svá i plodů plný sad
i valná stáda svá pahorků svojich všech,
svůj titul, jméno své, své zámky v rozvalech,
své staré předky, vše — ti čekají mne již, —
za mladou jeho skrání, za novou jeho chýž!
Neb černé vlasy má a jeho oko září
jak tvé, ty můžeš říci, ký hoch to sličných

tvář! —
A na mne myslet, jenž stár jsem, vše to znám,
vím, nevyváží nic, že Silvův jméno mám!
To často říkám si — víš, kterak mám tě rád,
jen býti jako ty tak spanilý, tak mlád!
Leč k čemu o tom sním? Mně mládí, krásy
zdobu,
mně, který předejde tě o tolik let k hrobu?

Doña Sol.

Kdož ví?

Don Ruy Gomez.

Jdi, uvěř mi! Ti lehčí kavalíři
co láska nevědí, ti víc jen v slovech hýří.
Jak dívka uvěří těm floutkům, v hrob se kácí,
jí vysmějí se pak. Ti všichni mladí ptáci
s tou pestrou perutí v své touhy švitoření,

lasky lásku svou jak svoje peří mění.
Jemuž stlumil věk vše barvy, též i hlas,
perutí věrnější, ač méně na ni krás,
umí milovat. Zrak spráhlý, v skrání vrásky,
těžký? Nemožno, když v srdci tolik lásky!
stařec miluje, je třeba lásku splácet,
mladé srdce jest, vždy může vykrváct.
láska skleněná, věř, pestrá hříčka není,
plá a chvěje se! Je vážná ve svém chtění
hluboká, má cosi otcovského,
křeslo vévodské je z dřeva dubového!
jak tě miluji, pak miluji tě ještě
různým způsobem, jak celé květu deště,
noru milujem a jak milujem nebe!
graciesní krok — ó, vídat denně tebe —
čelo z úbělu, tvých očí hrdý jas,
v duši věčný ples a stálý hodokvas!

Doña Sol.

Don Ruy Gomez.

Víš, krásným se být vždycky světu zdává,
člověk zhasíná, kus po kuse se vzdává
všeho, chvěje se, blíž k hrobu spěje více,
anděl, madona, že čistá holubice
nad ním drží dlaň, jej ošetřuje, chrání,
meta vytrpí, jenž dobrý — k umírání.
svatý úděl jest a hoden chvály skvělé,
srdce namáhá se srdci vzdáti cele,
těší do smrti a hladí starce vrásku,

*

necht' sám jest bez lásky, má přece lásky
masku!

Ty budeš andělem se srdcem ženy v květu,
jež duši osvěží i ubohému kmetu,
půl tíže mojich let svou sneseš vlídností,
jsouc dcera úctou svou a sestra milostí!

Doña Sol.

Byste mne předcházeli — spíš lze vám za mnou
jít,

být mladým, věřte mi, to není důvod k žití!
Ach, pane, vám to dím, že často hrobu tmou
jsou staří šetřeni a mladí napřed jdou,
jim náhle na oči se zřítelnice skládá,
na otevřený hrob jak těžký kámen padá.

Don Ruy Gomez.

To chmurné hovory! Měl bych být rozzloben
Jste děcko, taký den, jak dnes je slavný den.
Vás беру за слово, čas volá, káže osud,
což nejste do kavle jít připravena posud?
Jděte se obléci — já čítám okamžiky.
Šat čeká svatební.

Doña Sol.

Dost času zbývá, díky.

Don Ruy Gomez.

Ne.

(Vstoupí páže.)

Co chceš, Jakube?

Páže.

Host, pane, nečekaný,
malý poutník, žebrák snad, u hradu stojí brány,
a nyní prosí vás.

Don Ruy Gomez.

Buď kdo buď, vstoupiž sem,
kdy štěstí přichází, když vítán, s cizincem.
Buď vstoupí. — Pověz teď, jaké máš z venku
zprávy,
ať by se týkaly banditů oněch hlavy,
ať hrozdy úžasem kol plní jeho zjev?

Páže.

Na věru Hernani! Neb z něho stal se lev
našich.

Doña Sol

(k sobě).

Bože!

Don Ruy Gomez

Co?

Páže

Rozptýlen jeho sbor,
nám, dí zvěst, za ním král až do našich spěl
hor.

Na Hernaniho leb dukátů tisíc král
vypsal — mrtev jest dí lid.

Doña Sol

(k sobě).

Ó jaký žal,
moh' umřít beze mně?

Don Ruy Gomez

Dík Bohu, konec boje,
teď můžem veselit se teprv, krásko moje,
jdi vyšperkovat se, má pýcho, dvojí v skutku
dnes máme hodokvas!

Doña Sol

(k sobě).

Ach, raději háv smutku
(odejde)

Don Ruy Gomez

(k pážeti).

Teď rychle skříňku sem, již darem chci ji dát.
(Usedne do svého křesla.)

Jak moje madona má v mojím šperku plátí
dík sladkým očím svým a skříncejší dík,
že na kolena pad' by každý putovník.
Ba právě, právě ten, jenž asyl žádá hbitě,
mne omluv, rychle běž, ať vstoupí okamžitě.

(Páže pokloní se a odejde)

Host nemá čekati. To byla chyba! —

(Dvěře v pozadí se otevrou. Objeví se v nich Hernani přestrojen
za poutníka. Vévoda se zvedne a jde mu vstříc.)

2. Scena.

Don Ruy Gomez, Hernani

(Hernani se zastaví na prahu).

Hernani

Pane!

Mě, řekněte s vámi buď!

Don Ruy Gomez

(kyne mu rukou na pozdrav).

Můj hosti, kéž se stane

(Hernani ustoupí, vévoda usedne.)
Poutník jsi?

Hernani

(se ukloní).

Jsem.

Don Ruy Gomez.

Z Armillas snad jdeš?

Hernani.

Na jinou cestou šel, tam právě byla řež.

Don Ruy Gomez.

Na s rotou psancovou, že?

Hernani.

Nevím —

Don Ruy Gomez.

Tedy slyš,
je vede Hernani, co stalo se s ním, víš?

Hernani.

Kdo je to, milosti?

Don Ruy Gomez.

Jej neznáš? Velká cesta
vypsána na něho ti sotva přisouzena
být může Tedy věz! To zbůjník proti klidu
i králi, neztrestán. Až přijdeš do Madridu,
jej můžeš viděti na šibenice trámu.

Hernani.

Tam nejdu.

Don Ruy Gomez.

Jeho leb v plén každému je chám.

Hernani

(k sobě).

Tam ještě nejde to.

Don Ruy Gomez.

Kam jdeš,ROUTNÍKU MILÝ?

Hernani.

Do Saragošy jdu.

Don Ruy Gomez.

Za slibem krok tvůj plí,
Matce boží dal's, či světci?

Hernani.

Boží máti.

Don Ruy Gomez.

Pilárské?

Hernani.

Pilárské!

Don Ruy Gomez.

Lze spíš se duše vzdáti,
než nesplniti slib, jenž svatým učiněn.
Máš jiné zámysly, až slib tvůj vyplněn?
Chceš pouze dojít tam, to celá touha tvoje?

Hernani.

Chci vidět pochodně, chci vidět svíček roje
Matku boží též ve korridoru temném,
a sumetu hořícím i s mitrou v zlatu jemném
a pak chci vrátit se.

Don Ruy Gomez.

Tak, hoste, tvoje jméno?

Don Ruy Silva jsem.

Hernani

(váhá.)

Mé jméno?

Don Ruy Gomez.

Zamlčeno

být muž' dle vůle tvé. Co po něm tady komá?
Ty asyl hledáš zde?

Hernani.

Tak, pane.

Don Ruy Gomez.

Rád jsem tomu
buď vítán, příteli, a všeho užij dost,
co jmeno tvoje zde? Ty sluješ zde můj host,
buď kdo buď, dobře tak, já prost' jsa zlých
všech tuch
i ďábla přijal bych, kdyby jej poslal Bůh.

(Dvě v pozadí se otevrou do kořán. Vstoupí Doña Sol v bílé
svatebním, za ní pážata, sluhové a dvě dámy nesoucí na samet-
ových poduškách skříň ze ciselovaného stříbra, již chtějí postavit
na stůl a která táji nádherný šperk, korunu vévodskou, náramky,
řetězy, perly a démanty v směsi. Hernani zděšen a těžce od-
dychuje, pozoruje Doňu Sol se slásem žhoucím a vévody se
poslouchá.)

3. Scena.

Hernani, Doña Sol, pážata, sluhové, ženy.

Don Ruy Gomez

(pokračuje).

Matka má! K ní když se pomodlíš,
vše přinese.

(Podává ruku Doňě Sol bledé a vážné.)

Má nevěsto, pojď již!

Nemáš prstenu, ni vínku na svém čele?

Hernani

(hlasem hromovým).

Co tisíc dukátů chce vydělat zde směle?

(Hernani se obrátí udiven. On roztrhne svůj háv poutníka, zdeptá
jej nohama a stojí zde v svém horalském obleku.)

Nejsem Hernani!

Doña Sol

(k sobě, s radostí).

Ó nebe!

Hernani

(k sluhům).

Jsem ten muž,
všichni hledáte (K vévodovi.) A vy sám vězte už,
nejsem Diego ni Perez! Hernani
je jméno krásnější, ač proklet, vyhnáný

a psanec! Vidíte mou hlavu? Jest vám vba-
za zlato stojí vám, zaplatit dnešní hod!

(K sluhům.)

Všem v pospas dávám ji! Jste dobře zaplacen-
zde ruce, nohy mé, je svažte v okamženi;
leč k čemu třeba to? Mne jeden řetěz váže,
jejž nikdy nezlomím!

Doña Sol

(stranou.)

Ach!

Don Ruy Gomez.

Sluho sem, i pák

Můj host je šílenec!

Hernani.

Je bandita váš host!

Doña Sol.

Jej neposlouchejte!

Hernani.

Co řek' jsem, řek' a dos

Don Ruy Gomez.

Ach, tisíc karolů! To velká suma, pane,
za lid svůj neručím.

Hernani.

Co na tom? Co se stane?

jestli v počtu jich jen jeden bude chtít.

(K sluhům.)

rychle, prodejte!

Don Ruy Gomez

(snaží se, aby jej umlčel).

Za slovo mohou vzíti

něm, mlčte již!

Hernani.

To nestane se brzy,

chytit, psanec jsem, Hernani, rebel drzý,
Hernani!

Don Ruy Gomez.

Mlčte již!

Hernani!

Hernani!

Doña Sol

(hlasem matným šeptá mu do ucha).

Mlč!

Hernani

(snaží se na polo k Doně Sol).

Zde svatba?

Či př ní také být, ač visí na mně klatba,

těž já mám nevěstu.

(K vévodovi.)

Svou krásou vaší ženou
se ovšem nerovná, však není věrná méně,
a smrt se nazývá.

(K sluhům.)

Což nikdo z vás mne nechce?

Doña Sol

(tiše).

Pro Boha?

Hernani

(k sluhům.)

Karolů lze tisíc získat lehce!

Don Ruy Gomez.

Toť ďábel!

Hernani

(K mladíkovi jednomu.)

Hochu, pojd, ty vyzískáš to zlato
z otroka, kterým jsi, se staneš mužem za to.

(k sluhům, kteří trvají bez hnutí).

Vy též se chvějete? Mám věru neštěstí!

Don Ruy Gomez.

Svou, bratře, každý leb musil by přinést,
Hernani kdybys byl a horší stokrát již,
na místo dukátů byť dána celá říš

...být jsi, chrániti tě velí zde můj dluh
...králi, slyš, neb tebe slal mi Bůh!
...smrt, jestli vlas se skříví na tvé hlavě!

(K Doně Sol.)

...no, v hodině jsi chotí mojí v slávě,
...jdi v své komnaty. Jdu ozbrojit hrad svůj
...uzavřít!

(Odejde, sluhové za ním.)

Hernani.

(Pozoruje svůj opasek bez zbraně.)

Žel, ni nůž není můj!

...Sol, která že vévoda zmizel, učiní několik kroků, aby odešla
...dílně, pak se zastaví a když ony odešly, vrátí se
...plna úzkosti k Hernanimu.)

4. Scena.

Hernani, Doña Sol.

Hernani pohlédne pohledem chladným a jen instinktivním skříp
...postavenou, pak potřese hlavou a jeho oči
...vzplanou.)

Hernani.

...venzte úklonu! Víc, nežli mi lze říci,
...krásou šperku těch okouzlen, váhající.

(Přiblíží se ke skřínce.)

...vzácný prsten ten — ten diadem, ký vděk!
...pracován, — ký vzácný náramek,

vše stokrát vzácné, mň je vše než žena lživá
jež čistým pod čelem tak podlé srdce skrývá

(Prohlíží znovu skříň.)

Co vás to stálo vše? — Ó jistě velmi mnoho
a krapet lásky, co? To z. nic, nic je z toho
ó Bože, zradit tak se nehanbit a žít!

(Prohlíží skříň.)

To může všechno měď, falešná perla být
a sklo a olovo, ne brillanty a zlato,
vše faleš, drahokam, šperk každý pouhé bláto
Ó je-li tomu tak, jak tato ozdoba,
tvé srdce faleš jest a jí se podobá!

(Vrací se ke skřínce.)

Ne, všechno pravé jest, vše září v plné kráse
on klamat nemoh' by, jenž hrobu dotýká se
Zde vše jest poctivé!

(Bere jeden kus po druhém ze skříně.)

Řetězy, náušnice,
vévodský diadem i prsten... Sta tisíce
mých diků za lásku tak věrnou, pevnou, ryzí

Doña Sol

(Jde ke skřínce, hrabe se v ní a vytáhne z ní dýku.)

Až ke dnu nejdete! Vám obsah jeho cín.
Toť dýka, kterou jsem s pomocí matky boží
Carlosu vzala, trůn mi dával za podnoží,
já pro vás zamítla trůn, — vy mne urážíte

Hernani

(padne jí k nohám).

Ó nech ať v očích tvých smutných jsou slzy
je všechny vylíbám a v kleče, ztiš svůj ^{skryté,} hněv, —
za všechny slzy své mou všechnu vezmeš krev!

Doña Sol

(dojata).

Hernani, odpouštím, jen lásku cítím k vám.

Hernani.

Jak, odpustila mně, má ráda mne? Kdo sám,
potom co řekl jsem já s řečí rouhající,
mám rád se, odpouštím by sobě mohl říci?
Ó chtěl bych, anděle, tvé chůze místa znát,
bych, kudy kráčela's, moh' dlažbu zulíbat!

Doña Sol.

Můj druhu!

Hernani.

Nikoli. Jsem protivný ti. Dosti!
Rci: Já tě miluji! Hrud' plnou pochybnosti
tím ukoj, často již — jeť v těchto slovech
síla —
tím mnohé lidské zlo řeč ženy uzdravila.

Doña Sol

(v sebe pöhroužena se neslyšíc).

Tak moci myslet, že má láska prchává
všem lidem všedním se tak snadno podává,
než nové, vzácnější jim lásky bude přáno,
chtít srdce raniti, kde jeho jméno psáno!

Hernani.

Ach, jak jsem rouhal se! Já býti na tvém
místě,
Sol, měl bych věru dost onoho blázna jistě,
onoho šílence, jenž dříve ranit musí,
než laskat dovede, já řek' bych mu, že hnusí
se jeho láska mi, řka: »Zavrhni mne zcela!«
Však žehnat budu ti, jsi dobrá, něžná, vřelá,
mne snášíš dlouho již, já propadl zlé moci,
já przním tvoje dny svých špatných skutků
nocí,

již míra vršitá! Tys duše velká, ryzí
a není chybou tvou, když ctnost mé duši mizí.
Jdi, vem si vévodu! je dobrý, ušlechtilý,
Olmedo, Alcalá — předkové jeho byli,
tu ránu zasad' mi! Buď bohatá a šťastná.
Co může ruka má ti podat, ptám se, žasna,
jen věno tragické, jen věno bolestí,
kde můžeš zvolit si krev, slzy neštěstí,
děs, žalář, vyhnanství a útrapy vše v něm,
to zlatý řetěz tvůj, královský diadem,
věř, nikdy manželce choť pyšný nepodával
skříň větších bolestí a slzí taký nával.

... vem si starce jen, zaslouží tě dle práva!
... kdo by uvěřil, má vyhnance že hlava
... s čelem tvým! Kdo vida nás tak oba,
... pokojnou, mne z něhož srší zloba,
... rostoucí jak růži v lesním stínu,
... hončí šivaného, jenž na skaliskách hynu,
... mohl jen: týž los náš bude podíl?
... dobře dělá Bůh. Já jsem se nenarodil,
... žití tvé, já nemám práva na tě,
... srdce tvé, jdi, hodnější ať má tě,
... naše Bůh svolení nikdy nedal.
... jsem to, pak v lži jsem spásu hledal.
... s bohem, láska má i pomsto, den můj
... v konci,
... abytečný, dva sny jsou moji honci,
... se nedoved' ni kouzlem ovládati,
... svět, a umím milovati.
... opust' mne! to modlitba má dvoji
... poslední jež hledá stopu tvoji,
... mrtví já. Já důvod neznám pravý,
... se chceš v hrob jeden se mnou
... tmavý.

Doña Sol.

... já nevědčný!

Hernani.

Ó, skály rodných lesů,
... pro své okolí jen samou bēdu nesu! —
... pro sebe jsem vaše syny bral,
... mne bili se, je na smrt jistou hnál,

To byli rekové rekovské Hispanie
a padli, na horách je všecky skála kryje!
Tam leží na hřbetech před Bohem, příklad lidem
zrak kdyby zvedli výš jen modré nebe vidí.
Smrt dal jsem každému, kdo mně se plně oddal.
Jsi na to žárliva, bych stejný los ti podal!
Jen vezmi vévodu a peklo, vem i krále,
neb vše, co nejsem já, vždy lepší bude stále.
Já nemám přítele, jenž vzpomínal by na mne,
jsem všemi vymýtěn, mne opustí v chvíli klamné,
neb musím býti sám! Ó prchni, dýši morem!
Jen z lásky nedělej si náboženství vzdorem.
Měj soucit, uprchni! — Myslíš, že člověk jsem
jak jiní, ostatní, že nadán rozumem,
jenž přímo bere se ku vysněnému cíli?
Ó neklam se jen dál! Jsem síla, v před jež pálí,
jsem slepá páka jen pohrobních tajností,
jsem duše, utkána jež z běd a temností.
Kam jdu? Já nevím sám, jen cítím divný
spěchem
šiléným losem hnán, že letím štván zlým dechem
vždy hloub a hloub a hloub, můj krok se
nezastaví;
když hlavu obrátím v let tento nedočkavý,
hlas slýchám za sebou: spěj v bezdno do propasti,
tam na dně oheň, krev zřím v jednu změť se
másti.
Však zatím v běhu mém, jenž zastavit se nedá,
vše zmírá zdrceno, kdo dotkne se mne, běda!
Ó prchni, odvrát se od divoké mé dráhy,
neb dříve, než bych chtěl, já ublížím ti záhy!

Doña Sol.

Hernani.

Děsný je to démon, konec všemu.
Má duše, zázrak jest, jenž nemožností je mu.
Tvo štěstí vrozené, mně nejsi uchystána,
můj prchni, vyhledej jiného sobě pána
a kdyby nebesa se měla usmát na mne,
jeť aspirají mne, v to nevěř, zdání klamné.
Já, vem si vévodu!

Doña Sol.

Nemáte na tom dosti?
Má srdce roztrh' jste, teď drtíte je v zlosti,
mne nemáte víc rád.

Hernani.

Má duše, srdce moje!
Ten ryk, ten žhoucí krb, zkad žár můj tryská,
v boje,
jsem silný, neprchej, bytosti zbožňovaaá!

Doña Sol.

Ne, já se nehněvám. — Však smrtelná to rána!

Hernani.

Smrtelná a proč? Chceš umřít pro tak málo,
smrt pro mne?

Doña Sol

(vypukne v pláč).

To jest vše.

(Klesne do křesla.)

Hernani.

Mou vinou se to stalo

(Usedá vedle ní.)

Ty pláčeš, pláčeš zas, kdo za to zas mne ztrestal?
Ty znova odpouštíš, kde říci ti, je cesta,
co trpím, zřím-li jen, jas v plamen tvých očí
by zatemnila je v jich blesk, když slza skočí!
Ach, mrtví druzi jsou a já již znovu šlím!
Ach, odpusť, nesmím víc dál milovat, jen kvílím
a přece miluji hlubokou láskou, klet,
ó neplač, umřem spíš — Což nepatří mi svět?
Pojď, já jej tobě dám — Jsem' bídny, nemám
síly!

Doña Sol

(vrhne se mu kol krku).

Ne, lev jsi nádherný a můj lev ušlechtilý!
Já miluji tě!

Hernani.

Ach! Čím by jen láska byla,
mřít lásky přebytkem kdyby nám dovolila!

Doña Sol.

Já miluji tě, slyš, jsem, pane, vzdána vám!

Hernani

(vdechne klesnout hlavu na její rámě).

...dla děkou teď by sladkou byla vám!

Doña Sol

(prosíc).

...vám se, že neztrestá vás Bůh,
...tak se rouháte?

Hernani

(na jejích nádech).

Ať spne nás v pevný kruh,
...chceš, tak staniž se, já opíral se dost.

(...v nádech k sobě s vytržením, nevidí a neslyší celé
...v jednom pohledu. Vstoupí Don Ruy Gomez dveřmi
...se a hledí na ně od prahu jako zkamenělý.)

5. Scena.

Hernani, Doña Sol, Don Ruy Gomez.

Don Ruy Gomez.

...můj, «poutníku» mou splácíš hostinnost?

Doña Sol.

...máma!

(...se otočí, jako náhle probuzení.)

Don Ruy Gomez

(stále bez hnutí).

Toť snad tvůj plat jest, jak to věříš — O dobrý pane, spěš svých valů výšku změřit, zda vrata zamčená, zda střelec ve své věži, kol zámek ohejdi, zda bezpečně jej střeží, pak ve své zbrojnici zbroj najdi vhodnou sobě, pak šedesáte své zkus brnění své mdlobě. Toť naše loyálnost, již splácíme tvou víru! Co pro nás vykonáš, tím splatíš naši míru! O, světci nebeští, já let žil šedesát, zřel banditů jsem dost zlých proti sobě vstát, já často tase meč divokém ve útoku, jsem katu nadháněl zvěř jeho ve svém kroku, já viděl vrahů dost, já čelil sterým zrádcům, a lokajů dost, v číš jed sypajících vládcům, dost mroucích kacířů bez kříže, pátera, já viděl Borgiu a Sforzu, Luthera, však nikdy nezřel jsem, ví Bůh, tak zrady smělé, jež deptá hromů hněv, zrazujíc hostitele! To není z našich dob. Když stařec v zděšení na prahu paláce zlou zradou zkamení, když starý hradu pán, div že se zhostí mdlob a sochou zdá se být na vlastní jednou hrob. Ó, Mauři, Španělé, kdo je ten člověk tady!?

(Zvedne oči a přehlíží portréty na zdích sálu visící.)

Vy všichni Silvové! Mne vaše slyší řady, ó všichni odpusťte, když před vámi v mé zlosti se stává rádcem zlým můj hněv i hostinnosti!

Hernani

(zvedá se).

Můj vévodo!

Don Ruy Gomez

Ty mlč!

(Vstane si kněhy sálem a znova prohlíží portréty Silvů.)

Vy, otců stíny svaté, co z nebes jest i z pekla co jde, znáte, pánové, kdo je muž tento tady? To není Hernani! To jidáš spíš pln zrady! Můžete promluvit, jak sluje v zradě své?

(Skříží ruce.)

Mně viděli jste kdy co takového? Ne!

Hernani.

Můj pane, vévodo...

Don Ruy Gomez.

Chce mluvit, hádě kleté. Mluvit lépe nežli já, vy v jeho duši čtete! Neopouštějte! To taškář, vidí v spěchu, jak chce mé rameno mou zkrváceti střechu, jak chce moje snad ve bouřích svých lihne svou dráka sedmi hlav a ta jej jistě stihne. On jistě řekne vám, že vyhnanec, lež stará! Jak Silva říká se a jak se říká Lara, a jak náš milý host je vaším hostem též, a jak, dědové, kde chyba má, kde lež, tak ona moudrost!

Hernani.

De Silvo, jestli čelo
kdy šlechetnější výš než vaše vzpnout se smělo
a jestli kdy byl duch i srdce dýmant skvělý:
Jen vaše byly to, jen tvé, můj hostiteli!
Já, který mluvím zde, jsem vinník zoufající,
jsem souzen, jediný, co mohu tobě říci!
Já chtěl ti ukrásti a unésti tvou ženu,
já jsem chtěl zprzniti tvé lože po tvém jménu,
to podlé. Však mám krev, ji prolíj, krátká řeč,
víc na to nemysli, jak osušíš svůj meč!

Doña Sol.

Tím není vinen on: Mne stihniž vaše rána!

Hernani.

Vy mlčte, Doño Sol! Teď chvíle svrchována!
To pouze patří mně, mám ji jen, nechtě být,
já musím s vévodou se o všem vysloviti.
Mým slovům, vévodo, věř, ta jsou pravda jistá,
já pouze vinník jsem, buď klidný, — ona čistá!
Já vinník, to je vše a čistá ona, svoji
jí víru dej, mně meč neb dýku v sledním boji,
pak moji mrtvolu hoď přes práh, ať tam leží,
dej umýt podlahu, však na tom nezáleží!

Doña Sol.

Já zavinila vše. Neb miluji jej, dejte
mu odpuštění své!

(Doña Sol se vrhne na kolena.)

Don Ruy Gomez se odvrátí při těch slovech a třese se, upíraje na
Doñu Sol strašlivý pohled.)

Don Ruy Gomez.

Co slyším?

(K Hernanimu.)

Pak se chvějte!

(Hlas trub, zvonění. — Vstoupí páže.)

Nežít to najednou?

Páže.

Král přijel, pane, právě
se s vojáky myslivci i s heroldem svým v slávě.

Doña Sol.

Králi Rina poslední!

Páže.

(k vévodovi.)

On ptá se, uzamčena

je brána hradní jest?

Don Ruy Gomez.

Buď králi otevřena!

(Páže se ukloní a odejde.)

Doña Sol.

Je stracen!

Don Ruy Gomez jde k jednomu obrazu, který jest jeho obraz a visí
na zdi: stiskne pero, portret se otevře jako branka, za
ním je viděn výklenc ve zdi. Obrátí se k Hernanimu.)

Don Ruy Gomez.
Vstupte sem!

Hernani.

Zde hlava moje, pane,
je vaše, vemte ji, co chcete, ať se stane!
Jsem vězněm tvým, již jdu.

(Vstoupí do úkrytu. Don Ruy Gomez znovu stiskne pero, než se uzavře, obraz vrátí se na své místo.)

Doña Sol
(k vévodovi).

Proň, pane, smilování!

Páže
(vstoupí).

Zde jeho Milost, král!

(Doña Sol rychle spustí svůj závoj. Dvůře se otevrou dokořan. Vstoupí Don Carlos ve výzbroji válečné se zástupem mužů rovněž ozbrojených píkami, luky i arkebuzami.)

6. Scena.

Don Ruy Gomez, Doña Sol (v závoji), *Don Carlos,*
Družina.

(Don Carlos postupuje krokem pomalým, levou ruku opíraje o koš meče, pravou za řadry a upírá na starého vévodu pohled plný ne-

Don Ruy Gomez. Vévoda jde vstříc králi a pozdraví jej hluboce. —
Doña Sol. — Děs a očekávání u všech. Konečně král předstoupiv před vévodu, zvedla prudce hlavu.)

Don Carlos

Co vidím z nenadání,
můj strýče, brána tvá proč zavřena tak dnes?
U všech všech! Já mnil tvůj meč je samý rez
a já jsem nevěděl, že tak mít bude spěchu
seznáknut v pěstivě, když vejdu pod tvoustřechu.

(Don Ruy Gomez chce odpovídat, král pokračuje s gestem vlá-
dařským.)

Ta trochu pozdě jest si na mladíky hráti!
Což máme turbany? Či lze nás nazývati
Mahomet — ne Carlos, v hostinnost,
mám klesnout necháš mříž, nám necháš spustit
most?

Don Ruy Gomez
(se kloní).

Můj pane!

Don Carlos
(k svým mužům).

Zmocněte se klíčů i bran hradu!

(Don Ruy Gomez odejde. Jiní sestaví vojsko v trojí řadu v sále od
vchodu k východu hlavnímu. Don Carlos se obrátí k vévodovi.)

Váš starý vzbouzí, rebellů starých zradu?
Tak jestli, vévodo, si vésti chcete dále,
když hotov jest a vezme masku krále,

já půjdu po horách svou rukou, tím buď jist,
já vzpource vyplaším z jich cimbuří a hnízd.

Don Ruy Gomez

(se vztýčí).

Kdo Silva, věrný byl.

Don Carlos

(přeruší jej).

Ó vytáček jen nech,
já s zemí srovnat dám tvých devět věží všech,
když požár uhašen, vždy jedna jiskra zbývá,
vždy vůdce z banditů, již zbití, kdo jej skrývá?
Ty! To jest Hernani, ten rebell, travič zlý,
v tvém zámku skrýváš jej.

Don Ruy Gomez.

Je pravda, on zde dlí.

Don Carlos.

Tak. Jeho hlavu chci — neb tvoji, slyšíš
strýče?

Don Ruy Gomez

(se uklání).

V tom lze mi ukojit královské vaše chtíče
zde hlava moje, zde!

(Doña Sol ukryje svou hlavu do dlaní a klesne do křesla.)

Don Carlos

(mírněji).

Chceš kát se. — Toho nech,

on mne přived sem.

(Doña Sol se uklání, sklání hlavu a zůstane po několik okamžiků
nepohyblivě. Král i Doña Sol jej pozorují tiše zmitání odporujícími
pohyby. Konečně zvedne vévoda své čelo, jde ke králi, vezme
z ruky krále a vede jej krokem pomalým k nejstaršímu z por-
tretů, jani se počiná galerie na pravo).

Don Ruy Gomez

(ukazuje králi starý portret).

Nejstarší Silvů všech
je praděd, praotec, muž velký, hleďte sem,
don Silvas, třikrát byl v Římě konsulem.

(Jde k vedlejšímu obrazu.)

Don Silva Galceran, — jenž podoben byl lidu,
zemřel ve Toro blíz u Valadolidu
na místě tisíce se křeslo vznáší zlaté,
jím León vyprostěn byl z panen daně klaté.

(Přejde k jinému obrazu.)

Don Blas sťat, z vůle své, že zle poradil králi,
ať dříve myslil to, se vyobcoval v dáli.

(Ukazuje na jiný obraz.)

Don, slyš, je Cristoval . . . Ve srážce Ascalonu
don Sancho utíkal, všech terčem byl v zlém
shonu,
na přibě pero, křik »Ó done Cristovale!«

vzal pero Cristoval, král koně, prchal dále

(Na jīny.)

— Don Jorge, jenž výkupné za Ramíra
v čas.

Don Carlos

(skříží ruce a měří Gomeza od hlavy k patě).

Jen dále, done, dál, mne věru jímá žas,
jen dál!

Don Ruy Gomez

(přejde k jinému).

Ruy Gomez zde de Silva, plný slávy,
velmistr Jakuba, velmistr Calatravy,
zbroj jeho ohavný, by trup náš špatně stiskal,
vzal tři sta praporů a třicet bitev získal
a Motril, Suez též, Nijar i Antaqueru,
chud umřel — Výsosti, zde sklonit lze se
věru.

(Ukloní se, odkryje hlavu a postoupí k dalšímu obrazu. Král
slouchá jej s rostoucí netrpčlivostí a hněvem).

A zde Gil jeho syn, šlechtným duším dra-
— měl ruku královskou, když k přísaze ji vztá-

(Před jiným obrazem.)

Don Gaspard de Mendace a Silva! Bud' mu
sláva!

Dám každý šlechtický od Silvů, pane, vstává,
Sandoval bojí se, však v sňatky s námi vchází,
Maurik nás závistí i Lara doprovází

„Když Manchester má, tak my se k výši pňeme,
když všech vévodů, čel králů všech se tkňeme.

Don Carlos.

Se presunivaste se?

Don Ruy Gomez

(postoupí k jinému obrazu).

Don Vasquez Moudrý zván,
Don Jím zván Udatný. Kdys cestou tento
pán

zametl Zameta a Maurů sto, jež jal.
 Na větším přistoupím —

Don Carlos.

Jen dále, pane, dál!

... krále pomine řadu velkou jiných obrazů a ... posledním obrazům na levé straně diváka.)

„Hej, králi můj! — Zde šlechtynův můj
děd“

Salim dodržel svou přísahu a let
byl již šedesát!

(U předposledního obrazu.)

Ta svatá hlava tady,
můj otec, velký byl ač poslední té řady.
Můj otec zajali Alvara druha jeho,
můj otec s šesti sty šel hledat ztraceného,
můj Alvara si dřív vytesal v kámen dal,
můj s majákem jeho táh', můj otec přísahal

při svatém patronu, že kamenný jak hrabě
svou neobráť skráň a nesmí couvat chabě.
Pak bil se, hraběte až vazby vyprostil.

Don Carlos.

Můj vězni!

Don Ruy Gomez.

Králi můj, to Gomez Silva byl,
tu jasná moje řeč, když dlíme v této smůle
ty zříce hrdiny.

Don Carlos.

Můj vězeň jsi hned nyní!

Don Ruy Gomez

(ukloní se hluboce před králem, vezme jej za ruku a vede ho
k poslednímu portretu, který slouží za dvířka úkrytu, kam
piti kázal Hernaninu. Doña Sol sleduje ho úzkostlivě pozorně.)
Ticho a čekání na tvářích všech.)

Ten portret zde jest můj. Dík Tobě, Karle králi,
ty chceš, by lidé kdys jej vidouce, tu přáli:
»Zde tento poslední z rodu tak vznešeného
byl zrádce, zaprodal on hlavu hosta svého.«

(Doña Sol zajásá. Hnutí úžasu u všech. Král zmaten odemkne
s hněvem, pak zůstává několik okamžiků zamlklý, rty se mu
chvějí a oči planou.)

Don Carlos.

Tvůj hrad mně překáží, jej srovnám se zemí.

Don Ruy Gomez.

Óh Víťe Výsosti, co stál mě, splatťe mi!

Don Carlos.

Óh můj smělosti vše strhnu jeho valy,
a vst' dám konopí, kde věže zámku stály.

Don Ruy Gomez.

Óh konopí zřít růst, kde čněla moje věž,
ať Silva na jménu zřít poskvrnu a lež.

(K portretům.)

Óh, otci, pravda to?

Don Carlos.

Tvá hlava naší jest,

óh síňi's.

Don Ruy Gomez.

Takto buď, či druhá na mou čest.

(K portretům.)

Óh, otci, pravda to?

(Ukáže na svou hlavu.)

Já tuto dávám,

(ke králi)

óh, otci!

Don Carlos.

Ztrácím tím, tvé hlavy rád se vzdávám,
já moudrou hlavu chci, již možno v kšticí vjeti
a říkat j, co mně můž' na lysé záležeti?

Zač chytil by ji kat; by ukázal jí davu,
hrst plnou neměl by tvých kštic — tu nechť
hlava!

Don Ruy Gomez.

Jen žádných urážek! Já krásnou hlavu mám,
za hlavu rebella ta stojí, přísahám!
Že Silvů hlava to, vkus ztratil jste již zcela.

Don Carlos.

Mně Hernaniho vzdej!

Don Ruy Gomez.

Má ústa pravdu dělá.

Don Carlos

(k své družině).

Vy prohledejte vše! Ať skrýše není v sklepe,
ni věže kout . . .

Don Ruy Gomez.

Můj hrad jest oddán pánu slepě,
zná tajemství jak on a sotva by je vzdal,
je oba dovedem již zachovat!

Don Carlos.

Jsem král!

Don Ruy Gomez.

Dřív nežli z kamení tohoto hradu mého
můj nevztýčíte hrob, nevíte praničeho.

Don Carlos.

Ne hrozby s prosbami jsou marny — buď
hrad sem
s hlavou, vévodo, či banditu.

Don Ruy Gomez.

Děl jsem!

Don Carlos.

Nať dobrá, za jednu dvě hlavy nyní беру.
(K vévodovi z Alcalá.)

Zachraňte vévodu!

Doña Sol

(vzavše svůj závoj a vrhne se mezi krále, vévodu a strážce).

Jste špatným králem věru,

Don Carlos!

Don Carlos.

Jak Doña Sol? Co zřím?

Doña Sol.

Křídil nejsi, Výsosti, se srdcem španělským!

Don Carlos

(pomaten).

Na krále přespříliš, jste zlá a přísná, madame!

(Přiblíží se k Doně Sol a šeptá.)

Jen pro vás jediné já v takový hněv padám,
je člověk andělem, či potvorou, tknut vámi.
Jak nenáviděn jest, jak padá v zlo a klamy!
Jen kdyby chtěla jste, ó dívko, já moh' být
lvem Kastilie, moh' se velkým jmenem skvěti!
Teď vámi tigr jsem, vy hněvem svým mnou

hnete,

že řvu a prosím vás — teď paní, umlkněte!

(Doña Sol vrhne naň pohled. On se ukloní.)

Však poslouchat chci přec.

(Obrátí se k vévodovi z Alcalá.)

Tvou, strýče, vůli ctím,
tvé divné jednání být může zákonným,
buď věren hosti, buď nevěren králi svému,
chci tebe lepší být, dám milost zbloudilému,
za svoje rukojmí jen odvedu neť tvoji!

Don Ruy Gomez.

Jen!

Doña Sol

(překvapena).

Pane, mne?

Don Carlos.

Ba vás.

Don Ruy Gomez.

To věru za to stojí!

To velká milost je! To vítěz ušlechtilý,
jenž hlavu ušetří, rve srdce v téže chvíli,
to krásná milost je!

Don Carlos.

Buď Doňu Sol, buď zrádce!

(Oba pánové z oběho!)

Don Ruy Gomez.

Sám pán jste, volte krátce!

(Don Carlos přiblíží se k Doně Sol, aby ji odvedl. Ona se utíká k Donu Ruy Gomezovi.)

Pane, pane, zachraňte!

(Zastaví se stranou.)

Zde v koncích každá naděj,
nešťavě strýcovu, či druhou — sama raděj...

(Ku králi.)

Chci a vím!

Don Carlos

(k sobě.)

Nebesa! To myšlenka je skvostná,
je třeba mírnit se, vy infantko má zlostná!

(Don Sol jde posvým a vážným krokem ke skřínce, kde jsou
zbraně, které jí vytáhne z ní dýku, již si ukryje za nádra. Don
Carlos postoupí k ní a podává jí ruku.)

Don Carlos.

Co odměníte to?

Doña Sol.

Nic.

Don Carlos.

Snad klenot drahý?

Doña Sol.

Ba.

Don Carlos

(s úsměvem.)

Prosím, ukažte!

Doña Sol.

Jej uvidíte záhy!

(Dá mu ruku a je ochotna jít za ním. Don Ruy Gomez, který zůstal bez pohnutí a hluboce zabrán v své myšlenky se obrátí a učiní několik kroků hlasně volaje.)

Don Ruy Gomez.

Zem, nebe, Doño Sol! Ten člověk srdce nemá, tož zdi vy spadněte, ty spadni zbroji nemá!

(Běží ke králi.)

Mé dítě nechte mi! Ji mám jen, králi, dbejte!

Don Carlos

(pustí ruku Doni Sol.)

Nuž, tedy, vězni můj!

(Vévoda skloní hlavu jsa obětí děsného váhání: pak se zvedne, dívá se na obrazy předků a ruce k nim zdvihá.)

Ó, soucit se mnou mějte
vy všichni!

(Vévoda se obrátí k obrazu: Doña Sol sleduje jej s očima plnými bolesti. On se obrátí k portretům.)

Doña Sol. Zastřete se! Mne váš pohled mrazí!

(Vévoda odvrátí se od svého obrazu, pak se obrátí ke králi.)

Doña Sol. Je-li to on?

Don Carlos.

Chci!

(Vévoda zvedá třesoucí se ruku k obrazu.)

Doña Sol.

Ach!

Don Ruy Gomez.

Ne!

(Vrhne se králi k nohám.)

Ať kat mou hlavu srazí!

Don Carlos.

Ať seť trčí?

Don Ruy Gomez.

Vezmi ji a ponech mi jen čest!

Don Carlos

(chopí se ruky Doni Sol a chvěje se).

Doña Sol. Bůhem!

Don Ruy Gomez.

Doño Sol!

(Sleduje zrakem krále zvolna odcházejícího s Doňou Sol; pak položí ruku na jilec své dýky.)

Teď, ať Bůh s tebou jest!

(Vrátí se v popředí, těžce oddychuje, bez hnutí ničeho nevidí ani neslyší, oko utkvělé, ruce na nadrech skřížené, které se kloubitě zvedají. Král zatím odejde s Doňou Sol, a za ním celá družina pánů po dvou, vážně každý pořadem své důstojnosti. Těch mezi sebou hovoří.)

Don Ruy Gomez
(k sobě).

Co, králi, noha tvá vesele odtud kráčí,
má stará věrnost se s mým srdcem loučí v pláči.

(Zvedne oči, rozhledne se kol a vidí, že jest sám. Běží ke stěně, vytrhne z jedné panoplie dva meče, změří je oba, pak je uchopí na stůl. Potom jde k svému portretu, stiskne pero, tajně dýchá se otevrou.)

7. Scena.

Don Ruy Gomez — Hernani.

Don Ruy Gomez.

Ven!

(Hernani objeví se mezi dveřmi úkrytu. Don Ruy Gomez mu ukazuje oba meče na stole.)

Tady vyvol si. Don Carlos z domu již teď o můj rozum jde. Tam kordy. Vyvolíš si rychle jeden z nich. — Má ruka chví se v boji.

Hernani.

Starče, nám se nelze bít spolu

Don Ruy Gomez.

Bojiš se? Což nejsi šlechtic? Nuže, šlechtic, nešlechtic, meč skřížit každý může, ale směl mne, v tom jest šlechtic ve mžiku.

Hernani.

Don Ruy Gomez.

Mne zabít pojď, či mřít sám, mladíku!

Hernani.

Na vzdor mně jste zachoval mi žití, teď jste patří vám — jej můžete si vzít!

Don Ruy Gomez.

(K portretům.)

Už, že to chce!

(K Hernanimu.)

Tak, pomodli se k Bohu!

Hernani.

Bohu jste jediný, k němuž se modlit mohu.

Don Ruy Gomez.

Bohu s jáním Pánem teď!

Hernani.

Jen s tebou v tomto mluvit lze, udeř mne, meč vezmi nebo dýka, však prosbu poslední, ples nejvyšší mi přej, bych moh' před smrtí svou ji spatřit — neváhej!

Don Ruy Gomez.

Ji spatřit?

Hernani.

Alespoň ať slyším její hlas, jen jednou, naposled, jen jednou, prosím zas!

Don Ruy Gomez.

Ji slyšet?

Hernani.

Chápu již tvou, pane, žárlivost, však smrti propad' jsem, ač mlád jsem v ne-
milost!

Však odpusť, dovol mi, jen její slyšet hles, ji vidět netřeba, jen slyšet, umru dnes! Ji slyšet jedině, svol, hlas ten plný vnaď a umru blažený, vydechnu život rád! Jen kdybys dovolil, než duše k nebi vzletí, jí v očích nebeských svou duši uviděti! Já neřeknu jí nic. Stát budeš, otče, zde a pak mne odvěčeš...

Don Ruy Gomez

(ukazuje na otvor posud otevřený).

Což v skryš tu nedojde

ni však, tak hluchá jest a hluboká? Ó žel!
Což neslyšel jsi nic?

Hernani.

Já nic jsem neslyšel!

Don Ruy Gomez.

Já měl jsem vydati buď Doňu Sol, buď tebe.

Hernani.

A koho?

Don Ruy Gomez.

Carlosu!

Hernani.

Jak, králi? Dobré nebe,
ať bláhý starče, slyš, on miluje ji!

Don Ruy Gomez.

On?

Hernani.

On, ním ji upáší, je sok náš!

Don Ruy Gomez.

Ať zní zvon!

Na koně lenící! My za ním, stihnem jej!
Ať zní! Na koně!

Hernani.

Na moji radu dej!
Zde pomsta jistější, čím méně hluku dělá.
Mne můžeš zabít, já patřím tobě zcela!
Však jestli k pomstě mne své neterě chceš užít,
tož popřej pomstě mé se s tvojí pomstou sdružit.
Tu milost prokaž mi, mne vyšli k této pouti,
mám zlíbat nohy tvé? Nech si je obejmouti!
Pojď se mnou za králem, já pomstím tebe, spěš,
tvým budu ramenem a pak mne zabiješ!

Don Ruy Gomez.

Jak dnes ty připustíš, bych zabil tě? Jsem v právu.

Hernani.

Já řekl.

Don Ruy Gomez.

Přísaháš?

Hernani.

Na otce svého hlavu.

Don Ruy Gomez.

Chtít budeš vzpomenout si na to jedenkrát?

Hernani

(odepne si roh od pasu a podá jej vévodovi).

Slyš! Tento vezmi roh! Teď můž' se, co chce, stát?
až budeš, pane, chtít, — co místo mi neb čas,

byť tobě napadne, že umřítí měl bych, v ráz
tento zatrub roh a objevím se hnedky
více se nestarej!

Don Ruy Gomez
(podává mu ruku).

Tvou ruku!

(Seisknou si ruce s pohledem k obrazům.)

Budte svědky!

Opona spadne.

Jednání IV.

Hrob.

Scena: Aix-la Chapelle. Sklepení zavírající hrob Karla Velkého. Dvě velké klenby lombardské architektury. Těžké hrubé pilíře plné rýh; kapitály s pták a květinami. — Na pravo hrob Karla Velkého s malou bronzovou brankou nízkou. Jediná lampa zavěšená na plotně klenby nesoucí nápis: »Karolus Magnus«. — Jest noc. Nelze viděti pozadí hrobky, oko se trátí v arkádách, schodech a pilířích, které se proplétají v stínu.

1. Scena.

Don Carlos, Don Ricardo de Roxas, hrabě Casapalma se svítilnou v ruce. Velké pláště, klobouky sražené do očí.

Don Ricardo

(s kloboukem v ruce).

To zde jest!

Don Carlos.

Ano zde! — Tak, zde se liga schází!
Zde všechny do dlaně své shrnu bez nesnází!

... z Trevíru, na mou čest,
... vyvolil, to vhodné místo jest!
... spiknutí se černým hrobkám hodí,
... brousiti o desky, sloupy lodí.
... odvážná. O lež se v sázku vchází,
... počkáme a rádi — páni vrazil!
... v takový že čin jim hrobka stačí.
... budou mít v hrob aspoň cestu
kratší.

(K Donu Ricardovi.)

... do dálky se táhnou pod zemí?

Don Ricardo.

Don Carlos.

Věru víc než třeba.

Don Ricardo.

Věřte mi,

... strany jdou až k Altenheimu.

Don Carlos.

Vím,

... zabít byl Rudolfem. — Teď však smím

... vás po důvodech i jmenech
... po jednotlivých členech.

Don Ricardo.

... Götting!

Don Carlos.

Vím, proč tento konspirační
o Němce, císaře on v říši usiluje.

Don Ricardo.

A z Hohenburgu —

Don Carlos.

Ten? Ve propast pekla temného
by vstoupil s Frankem spíš než v rajské
se mluví

Don Ricardo.

Don Gill Telez Giron.

Don Carlos.

U Matky boží, k čemu
se bouří ničemu! ten proti králi svému!

Don Ricardo.

Dí lid, že našel vás u paní v posteli,
ten večer, baronství když dal jste manželce,
své něžné družky čest on pomstítí prý snad.

Don Carlos.

Tož proti Španělsku se bouří jeho zradě!
Kdo ještě v spolku s ním?

Don Ricardo.

Těž Vasquez, pravě
muž úcty hodný prý a biskup z Avily.

Don Carlos.

Či tento touží též čest choti svoji mstíti?

Don Ricardo.

Don Gorman Lara též se hněvá, neb chce mít
však vy její nosíte.

Don Carlos.

Ten Lara! — Tedy rád!
se mluví se ním se jde-li, ten udělím mu rád.

Don Ricardo.

Vévoda Lützelburg! — Co chce však — těžké
řeči!

Don Carlos.

Či má se, o hlavu ten vévoda že větší!

Don Ricardo.

Don Juan de Haro chce Astorgu.

Don Carlos.

Vždy katu
muž jeho přidával dvojnásobného platu.

Don Ricardo.

Či dleko.

Don Carlos.

Seznam, ne to všechny moje hlavy,
však sedm jest, to není počet pravý.

*

Don Ricardo.

Já nejmenuji jen pár banditů a špatných,
jež Trevír s Francií snad najal —

Don Carlos.

Chlapů statných
jichž dýka ochotná a zlata touha velká
se točí k dukátům jak vždycky k pólu střelce

Don Ricardo.

Dvou pouze soudruhů jsou jmena proslavená
stár jeden, druhý mlád z nich —

Don Carlos.

Jejich jmena

(Don Ricardo krčí rameny, že neví.)

Jich stáří?

Don Ricardo.

Mladší jest as dvacet roků.

Don Carlos.

Don Ricardo.

Kmet šedesátník jest —

Don Carlos.

V tom věru špatná shoda
ten dosti není stár a druhý příliš. Rád
si oba převezmu, můž' spoľehnout se kat

... na rebelly meč se nedá na ústupy,
... jej zapůjčím, jak sekeru si ztupí,
... přistit jsem — když nedostačí přístě,
... svůj nach ke suknu popraviště.
— jen císař budu-li!

Don Ricardo.

Sněm právě mžikem tím
... rokuje.

Don Carlos.

Kdo bude, což já vím?

... První František, snad Bedřich Moudrý, Sas!
... Luther pravdu má, zlý věru nastal čas!
... buď napořád. Ó tvůrci majestátu,
... všechny důvody jsou přístupny jen zlatu!
... tamo Sas! Tam hloupý palatin
... z Trevíru, jen hýřil, libertin!
... český, ten jest můj, Hessenští princové
... menší nežli jich úděly krajové!
... mladí blbci to, buď starci zhýralí.
... korun! Ale hlav? Kde byste hledali?
... to, sněm směšný, pídimuži,
... jako Herkules bych odnes v lví své kůži!
... pláči nachových kdyby jim vysvlek' hřbet,
... menší budou leb, než má ji Triboulet!
... hlasy chybí mi, vše s nimi, přeběda!
... Salamanky se, Gandu i Toleda,
... můj Ricardo, si vyberou z těch měst!
... hlasy dám, hled', volba lehká jest.

Tři města Kastilská neb Flanderská bych dal
za hlasy jich — však zpět bych pozděj si je vzal.

(Don Ricardo pozdraví hluboce krále a posadí si klobouk na hlavu.)

— Což pokrýváte se?

Don Ricardo

(znovu jej pozdraví).

Vy tykal jste mi, pane!
Jsem grandem španělským!

Don Carlos

(stranou).

Ctižádost z tebe vane,
jak mi tě líto jest! —

Jak ta v tvém mozku zpíláš
jdouc za mou myšlenkou jen za svým králem
cílem!

Dvůr podlý to, kde král žebrákům
v nestoudnosti
a lačným rozdává drobtý své velikosti!

(Sni.)

Jen Bůh je veliký a císař — papež potom, —
co král, co vévoda?

Don Ricardo.

Pocit jbnost nemám o tom,
že zvolen budete, Výsosti!

Don Carlos.

Co s tím málem,
«Výsost» zní? — Mám strach... Což
musit zůstat králem?

Don Ricardo

(k sobě.)

— císař nebo ne — jen když já grandem
jsem!

Don Carlos.

Ukažte po volbě, rci jakým signalem
se jméno císaře oznámí městu v čas?

Don Ricardo.

Do rina dělová, když zvolen bude Sas!
Do riny Francouz, tři, to vaše milost bude.

Don Carlos.

Ach, tato Doña Sol! Mne dráždí, raní všude!
Kdo-li císařem, ji vyhledati spěj,
Kdo císař stačí jil!... Ó moje beznaděj!

Don Ricardo

(usmívaje se).

... jak dobrý jste!

Don Carlos

(přerušit jej s úsměvem).

Mlč, o tom slova ani!

Já posud neřekl, co myslit lze, své přání.
— Kdy jmeno prohlásí?

Don Ricardo.

Snad za hodinu až
nebo trochu později.

Don Carlos.

Tři hlasy! Jen tři hlasy!
— Však dříve spiknutí to mrzké rozdrtíme,
kdo zvolen císařem, se potom přesvědčíme!

(Počítá na prsty a dupne.)

Vždy o tři hlasy míň! To právě hlasy jich!
ten Corneille Agrippa ví víc ve věštbách svých
On třináct viděl hvězd plát v nebes oceaně
s plachtami plnými od severu k mé straně.
Tož budu císařem! Však z jiných praví stran
že abbé Trithèm děl, Franc bude jmenován.
— Já měl jsem osud svůj líp užít v této noci,
jít jakous výzbrojí proroctví ku pomoci!
Však všechna proroctví nejlepších kouzelníků
se schýlí v loblý cíl a vyplní se v mžiku,
když dobrá armáda s píkami, děly meči,
a koňstvy, s pěchotou a hudbou, která ječí
směr může osudu, jenž klopýtá, dát pravý,
porodní bábou být, že slehnou všichni v zdraví.
Kdo lepším Agrippa či Jan snad, Trithèm zván?
Či systém armádou je řádně dokládán;
kdo oštěp železný jak bod za slovo vloží,
ať lancknecht, bandita šik jeho třeba množí,

ten palcát pomůže fortuně, která klesá,
a v rákosť proroku, čin hotový si tesá. —
Mám ubozí, již s hrdým čelem zříte,
ten světa císařství a »Mám své právo!« díte.
Co máte? děla svá, ve nekonečném šiku
ten zničený dech můž města zničit v mžiku
a lidé, vojáky a koně... máte za to,
že cestou ku cíli národy sšlapou v bláto?
Ten lidských osudů na vrátké křížovavce,
ten nepůl než ke trůnu nás v propast svádí, zrádce,
ten knoky postoupí a chabí, málo jistí
a zcela neschopní, v osudů knize čísti,
ten v báni váhají a v stín se tulíce
ten jít se hadačů kdes v koutě ulice!

(K Donu Ricardovi.)

»Hodina je tu, kdy spiklenci sem chodí
Ten sem klíč od hrobu!

Don Ricardo

(odevzdává králi klíč).

Zde, pane, až se hodí,
v Limburgu hraběte si vlídně připomněte,
ať dal mi, pro vás vše udělá, co jen chcete.

Don Carlos

(jej propouští).

»Můj rozkazů, vše zařídí!

Don Ricardo.

Pospíchám.

Don Carlos.

Tri rány z děla, vid'?

(Don Ricardo se ukloní a odejde. Carlos zůstane sám a klesne v hluboké snění. Jeho ruce se skříží, hlava klesne na prsa; pak se vztýčí a obrátí se k hrobu.)

2. Scena.

Don Carlos.

Nu, konečně jsem sám! Ó, Karle, odpusť mi! Ta klenba přísná, ztmělá by přísnou, vážnou řeč jen odrážeti měla. Ty asi horšíš se na hlomoz, jímž v té chvíli zde naše ctižádost kol tvého hrobu šílí. Zde Karel Velký spí! Jak můžeš, hrobe tmavý, obsáhnout beztrestně stín také velké slávy? Jsi zde? Svět stvořil jsi a toto hrob je mělký. Zda moh' jsi ulehnout v něm dle své celi délky?

Ó, krásné divadlo! Ó krásné ku závratí tak stvořit Evropu a tak ji zanechat! Dva lidé na vrchu té smělé stavby stojí, dva vůdci zvolení, jichž každý král se bojí, neb všechny státy v ní, vévodství rozličná a říše, úděly jsou lena dědičná, však lid má caesara neb papeže v svůj čas co osud zavinil, sám opravuje zas. Tak rovnováha jest, řád vládne mocí strachu,

v ruce kurfiřti, ó kardináli v nachu, v senátě, před nímž se země chvěje, jen parádou jste zde! Co Bůh chce, tu se děje. Ó čas vstane myšlenka, dne jednoho vzplá

zticha,

Ó čas, mohutní a do všeho se míchá, se člověk, srdce jme a brázdu nechává.

Ó čas často sšlape ji, jí ústa ucpává.

Ó čas na sněm vstoupí pak neb do volební síně,

Ó čas vidí králové, myšlenka otrokyně,

Ó čas králů nad hlavou, již rdousili ji v muce, se vstoupí s tiarou na hlavě, s globem v ruce.

Ó čas, papež jsou. Vše v světě jimi žije a jen se navzájem. V nich velký se taj kryje

Ó čas, na které svá práva mají, v chválu, Ó čas velký strojí jim z všech národů a králů,

Ó čas pod mrakem, v němž jeho hrom se třese,

Ó čas sedí Bůh, jim svět v pochoutku nese.

Ó čas hlavu a hlavy, vše řídí dvou těch rada

Ó čas obstará jak sekač svoje lada.

Ó čas v muce těchto dvou. U dveří jejich králi se vstoupí pokrmů jich čenichají z dále

Ó čas, k nim, až díváním se zná, se vstoupí, na špičky noh se staví.

Ó čas, pod nimi se vrší, kupí, čeká,

Ó čas, rozpletou, ten řeší, onen seká.

Ó čas, jedna pravda je a druhý síla. V sobě

Ó čas, jsou tím, že jsou v své době.

Ó čas, vstoupí ze svatých svých, v své síle,

ten jeden v purpuru a druhý v říze bílé,
tu vesmír zdivený u jejich nohou leže
na Boha půlky zří: císaře, na papeže!
Ach, císař, císař být! Ó vzteku, nebýt jím
a cítit odvahu, jak bouří srdcem tvým!
Ó kterak šťastný byl, jenž v tomto hrobě lež!
A veliký jak byl! Vše bylo lepší, svěží.
A papež s císařem nebyli lidmi ani.
Hle Petr s Césarem. Dva Římy v objímání
se oplodnily v nich též ve mystickém sňatku,
tvar s duší vrátivše lidského rodu zmatku,
z národů směsice a říši plní síly
ti rájem Evropu si novou celou slily,
v jich dlaní kadlubu se všecek ten bronz sál
ze světa římského od starých jenž tu zbyl.
Ó jaký los to! — Hrob však v skutku je to
jeho!

je možno, málo tak sem přišlo z toho všeho!
Jak býti knížetem a císařem a králem
a býti zákonem a mečem v boji stálém,
být obrem, podstavcem Německo celé mluví,
se názvem cesara a jmenem Karla skvítil!
Být větší Attily a větší Hanibala,
být velký jak svět — zde hrstka prachu malá!
Seškrabte císařství a uvidíte prach!
Teď dělá císaře! Pokryjte země svah
kol ruchem, hlomozem, ó vztyčte v nesměr-

nost
své říše dál a dál nercete nikdy — Dost!
Velkými údery ohromnou stavbu vzneste;
Co zbude po vás kdys? Zde vizte a se třeste!

Ten kámen! Z titulů a triumfálních jmen
pro děcko ku čtení pár prázdných slabik jen!
Nechť sebe vyšší cíl, kam spějete v své pýše,
dělá svého poslední! — Ó císařství, ó říše!
Co z toho — dotýkám se cíle, duch můj cítí,
tím dít: Je budeš mít! a já je budu mít!
Jen mít je! Nebesa! Být tím již, co se tvoří,
sám upřiměn na vršku spirály, k států moři,
a každý jeden na druhý se týčí, míti klíče,
sám ležet pod sebou za zvůle svojí míče,
a sloup jejich hlav své sušit sandály,
nechtíť viděti se hemžit vasaly,
veliká, vévody, markrabí, kardinály,
kněze a biskupy, barony, feudály,
ať vojáky, písaře, a z výše, zkad se řídí
svět tato, v propasti kdes v hloubce vidět —
lidi.

Co to jest? to moře, davy jich,
ten velký, plác a křik a časem hořký smích,
ten, jenž probouzí zem, která se plachá děsí
světlem jení stem se mění v jásot, v plesy!
Města to a věže, dav a shon,
a věž kostelních zní občas v poplach
zvon!

(Sni.)

Co z toho národů, již nesou na vrcholi
ten jediný jehlanec, jenž o dva opřen póly,
a vlnou svírající, jej vlnou svírající,
ať spádem mohutným jej chvějně houpající,
ten děcko mění na nejvyšších svých pá-
sech,

že trůny třesou se, jak podnožky v zlých časech,

že všichni králové svých hádek zanechají
a zvednou k nebi zrak. — Ó dolů hleďte, v taji
vře lid — toť ocean! Ó vlno, v ruchu sílo,
kam nelze hodit nic, by vše se nezčeřilo,
ty podhlodáváš trůn a houpáš tiše hroby,
zrcadlo, v kterém král se vidí bez ozdoby!
Ach, moci nahlédnout v tvé proudy tmavé
snadně,

co řiši rozbitých bez počtu leží na dně!
Korábů v ztroskotu, jež příliv, odliv stálý,
ač v cestě stojí mu neznámé, dále valí.
Ach, vše to ovládat! — Na ten hrot vystou-

piti,
jak vaše jméno zní, jen člověk při tom býti,
tu propast zváti svou! — Jen kdyby v této
chvilí

mne zavrať nejala, neopustily síly!
Ó států, králů všech ty hybná pyramido,
jak úzký vrchol tvůj! Chví noha se, ó bído!
Kde zadržet se mám? Ó kdybych sezláb hned
svět cítě pod nohou, kde mám se zadržet,
zem vida pod sebou, jak žije vše, se třese...
A glob ten v ruce mít — co s ním? Zda dlaň

jej snese,
zda udržím jej sám? Kdo jsem? Dít musím
s žalem,

jak býti císařem, když mnoho mi, být králem?
Ach, kde je smrtelník, nechť z lepšího je rodu,
jenž moh' by duši svou s fortunou uvést v shodu!

Chc' já? Kým velikým se stanu? — Marný
sen!

Kde milon, rádce můj?

(Klesne na obě kolena před hrobem.)

Ó Karle, tys to jen!
Bere Bůh, před nímž ves odpor mizí,
majestát v tvář tváří, ó kéž ryzí,
vnešený se v srdce moje vlije,
mohyly, jež také kosti kryje!

zřím všecky stránky
všeho,
malým, zvím, mám strach se do-
tknout jeho.

a mně zjev, že v tomto ve Babeli,
kde každý na stupni si chválí prodlévati,
jdu tam na druhý a zdržuje se smáti.
jak třeba vládnout jest —
je odpouštět či odsuzovat v trest!

gravodou to, že v osamělém rovu
na jedinou na země hlomoz znovu
pukne hrob tvůj valný,
má mocný blesk a jasný ve svět dálný,
trý když dech, který má sílu smrti,
nad čelem tu bránu z kovu zdrtí!

gravodou jen, císaři Němců všech,
po Karle lze konat, znát mne nech!
ať v svatyni tvou vstoupím,
tráť o smrti závoj zloupím,
vichřice ve hláholu,
se opři, mluvm' spolu!

Kéž můžeš povědít mně svým osudným hlasem
čím ztemní se náš zrak, čím čelo zbledne čas
mluv, prosím, neoslep své dítě polekané,
neb jistě bez pochyb tvůj hrob jen svět planě

A neřekneš-li nic, nech aspoň v tísni něme
svou hlavu prohlížet, jak svět když studuje
nech změřit v pohodlí, ó obře, svoje tělo
neb není jak tvé nic, co velké by být m
ó vzbud' se v hrobě svém, kde věky dřív
sladce

a když mi chybí stín, buď popel tvůj můj ráj

(Přiblíží se s klíčem.)

Nuž vstupme.

(Couvne.)

Vstane-li a promluví-li, Bo
Což, chůzí pomalou, když opustí své lože
a já se navrátím snad odtud s bílým vlas
Však vstupme přec.

(Ruch kroků.)

Kdo jde? Kdo směl by tímto č
než já chťit probouzet klid takového re
Kdo?

(Kroky se blíží.)

Ach, já zapomněl, sbor mojich vrahů
tož dál!

(Otevře dvěře hrobu, jež zavře za sebou. — Vstoupí několi
tichým krokem záhalených v pláště a přikrytých klobou

3. Scena.

Spiklenci.

(Jdou si vstříc, podávají si ruce a vyměňují několik slov tichým
hlasem.)

1. spiklenec

(nesa sám rozžatou pochodně.)

Ad augusta!

2. spiklenec.

Per angusta!

1. spiklenec.

Nás brání

zde svatí.

3. spiklenec.

Sama smrt nám slouží.

1. spiklenec.

Bůh nás chrání.

(Ruch kroků v stínu.)

Kdo zde?

Hlas v stínu.

Ad Augusta!

2. spiklenec.

Per angusta!

(Vstoupí noví spiklenci. — Ruch kroků.)

V. Hugo: Hernani.

Kéž můžeš povědít mně svým osudným hlasem,
čím ztemní se náš zrak, čím čelo zbledne žasem,
mluv, prosím, neoslep své dítě polekané,
neb jistě bez pochyb tvůj hrob jen světlem
plane.

A neřekneš-li nic, nech aspoň v tísni němé,
svou hlavu prohlížet, jak svět když studujeme,
nech změřit v pohodlí, ó obře, svoje tělo,
neb není jak tvé nic, co velké by být mělo,
ó vzbud' se v hrobě svém, kde věky dřímáš
sladce,

a když mi chybí stín, buď popel tvůj můj rádce!

(Přiblíží se s klíčem.)

Nuž vstupme.

(Couvne.)

Vstane-li a promluví-li, Bože!
Což, chůzí pomalou, když opustí své lože,
a já se navrátím snad odtud s bílým vlasem!
Však vstupme přec.

(Ruch kroků.)

Kdo jde? Kdo směl by tímto časem
než já chtit probouzet klid takového reka?
Kdo?

(Kroky se blíží.)

Ach, já zapomněl, sbor mojich vrahů čeká
tož dál!

(Otevře dvěře hrobu, jež zavře za sebou. — Vstoupí několik mužů
tichým krokem záhalených v pláště a přikrytých klobouky.)

3. Scena.

Spiklenci.

(Vstoupí a navzájem podávají si ruce a vyměňují několik
hlasem.)

1. spiklenec

(nesa sám rozžatou pochodeň.)

Ad augusta!

2. spiklenec.

Per angusta!

1. spiklenec.

Nás brání

Ad augusta!

3. spiklenec.

Sama smrt nám slouží.

1. spiklenec.

Bůh na

(Ruch kroků v stínu.)

Ad augusta!

Hlas v stínu.

Ad Augusta!

2. spiklenec.

Per angusta

(Vstoupí noví spiklenci. — Ruch kroků.)

Ad augusta!

1. spiklenec
(k třetímu.)

jde.

Kdos blíž,

3. spiklenec.

Kdo?

Hlas stínu.

Ad augusta!

3. spiklenec.

Per augusta! —

(Vstoupí jiní spiklenci, kteří se vyměňují znamení mezi sebou.)

1. spiklenec.

Jsme tu! Dej Gothský zprávu již.
Neb dlouho, druzi, stín na zoru čeká sladkou.

(Všichni spiklenci rozsadí se v polokruhu po hrobech. První spiklenec obchází všechny a každý zapálí si o jeho pochodeň svíčku již drží v ruce. Na to odejde 1. spiklenec a usadí se tiše na hrob v středu kruhu výš nežli ostatní.)

Vévoda z Gothy
(se zvedne.)

Nuž Carlos španělský, jenž cizinku má matkou,
je říše nápadník.

1. spiklenec.

Hrob za tu snahu měj!

Vévoda z Gothy

(Buď mu pochodeň na zem a zaslápně ji nohou).
A o jeho čelem se jak s pochodní tou děj!

Všichni.

Tak děj se!

1. spiklenec.

Buď mu zmar!

Vévoda z Gothy.

On umři!

Všichni.

Oběť všeho!

Don Juan de Hars.

Ne Němce za otce...

Vévoda z Lützelburgu.

Španělkou matka jeho!

Vévoda z Gothy.

On není Španělem a Němcem také není.
Smrt!

Spiklenec.

Kdyby kurfiřti jej v tomto okamžení
jen přece zvolili?

1. spiklenec.

Ne! nikdy!

Don Gil Telez Giron.

Nemám strachu,
jen hlavu urážme a koruna je v prachu!

1. spiklenec.

Císařem bude-li, posvátným bude slouti,
a může pouze Bůh jej prstem svým se tknouti.

Vévoda z Gothy.

Tož nejjistější, zhyň, než posvátným se stane!

1. spiklenec.

On zvolen nebude!

Všichni.

On říše nedostane!

1. spiklenec.

Co páží potřebí by v rubáš moh' být dán?

Všichni.

Jen jedné!

1. spiklenec.

Do srdce co musí dostat ran?

Všichni.

Jen jednu!

1. spiklenec.

Kdo ji dá!

Všichni.

My všichni!

Zrádce skolme!

Tam volí císaře, my velekněze zvolme,
nikak vylosujeme jej!

(Všichni spiklenci píší svá jména na lístky, stočí je a jeden po druhém je hází do vázy náhrobní. Pak dří.)

1. spiklenec.

A nyní modleme se!

(Všichni pokleknou; 1. spiklenec se pak zvedne.)

Ne, Boba věří ten, kdo k tomu činu hne se,
pak Říman udeří a umírá jak žid,
před křesťmi, před kolem ať zachová si klid,
ať spírá na rožni ať pochodným se směje,
ať pro vraždu a smrt podstoupí bez naděje

(Vytáhne z urny jeden lístek.)

Všichni.

Jeho jméno jest?

1. spiklenec

(na hlas).

Hernani!

Hernani

(vystoupí z davu spiklenců.)

Vyhrál jsem!

Držím tě! Držím tě! Ó já tě vyrval všem,
a nikdo pomstu má!

Don Ruy Gomez

(prodere se davem a vezme Hernaniho stranou).

Oh, přenech mi tu ránu!

Hernani.

Ne, ani za život! Vždyť tolik pomstou planu, to štěstí, jediné, jež v žití moje skane, to první, prosím, to mi nezáviděj, pane!

Don Ruy Gomez.

Ty nemáš ničeho. Vše, hrabství, zámky, v nich sta tisíc sedláků ve třech stech vesnicích, za jednu ránu tu, příteli, dám ti rád!

Hernani.

Ne!

Vévoda z Gothy.

Snadno páže tvá by mohla omdlévat, jsi kmet!

Don Ruy Gomez.

Vy všichni zpět! Mám duši, když ne páž', ne na rez pochvy mé, na meč se pni zrak váš!

(k Hernanimu).

Tys můj!

Hernani.

Svým životem! Však jeho ten jest mým!

Don Ruy Gomez

(vyndá roh od pasu svého).

Poslyš, příteli, tvůj roh ti navrátím.

Hernani

(otřesen.)

Co na tom záleží? Držím se pomsty své, s Bohem srozuměn, ta se mi nevyrve. Můj otce pomstí... snad ještě víc bych mohl. — Má ránu podstoupíš?

Don Ruy Gomez.

Ne, vem si raděj roh!

Hernani.

Don Ruy Gomez.

Razvaňte si to jen...

Hernani.

Mně kořist moji nech!

Don Ruy Gomez.

Ne, vzal's ples mi plesů všech!

(Zastrčí opět roh za pás.)

I. spiklenec

(k Hernanimu).

Ne, ne! zvolí jej, líp bude večer dnes
Carlose...

Hernani.

Strach neměj, a to věz,
že vím, jak člověka do hrobu srazit hned.

1. spiklenec.

A zrada veškerá na zrádce padni zpět
a s námi Bůh již buď! My ruku sobě dejme,
když zhyne bez činu, dál kráčet přísahejme,
že jeden po druhém, jak stojíme zde v kruhu,
ubijem Carlosa.

Všichni

(tasí meče).

Přísahejme!

Vévoda z Gothy.

Nač, druhu?

Don Ruy Gomez

(obrátil svůj meč, vezme jej za hrot a zvedne jilcem vzhůru nad hlavou).

Na tento, bratři, kříž!

Všichni

(zvedají meče).

Ať umře bez pokání!

(Je slyšet vzdálenou ránu z děla. Všichni se zarazí v mlčení. Brána hrobu se otevře. Don Carlos objeví se na prahu. Jest bled a poslouchá. — Druhá rána z děla. — Třetí rána. — On

stojí bez hnutí na prahu.)

Don Carlos.

Čeká vás, jen blíž přistupte, páni!

(Hlas najednou zhasne. — Hluboké ticho. — On stojí v řadách tak hustých, že s tíží lze rozeznat skupiny spiklenců němých a ztrnulých.)

A mlčení! Roj vyšel z nich, v ně padá,
všecko to že mine jak snů vláda,
pochoďte vás a bez vší odpovědi
za sochy, jež na svých hrobech sedí?
Mluvíli jste, krátká tomu chvíle,
zvedněte své hlavy, sochy milé!
Pátý jest! — Jen o krok paže vzpněte
všecky udeřte! — Ne, vy to nesvedete!
Krvavé pochoďte vaše v stínu
jediný postačil ku všech zhynu.
Plachý zrak kol obraťte i líce,
já jsem zhasil jich, jich rozžhnu ještě
více!

(Všichni kličem na bronzovou bránu hrobu. Na ten zvuk
brána hrobu se naplní vojskem nesoucím pochoďte a
jich zhasil jsem vévoda z Alcalá, markýz d'Almuñan.)

Moji sokoli! Mé hnízdo, kořist má!

(K spiklencům).

Hle, hrobka plápolá!
(Všichni pohlédli!)

(K vojákům.)

Čin dokázán jest zjevně.

Hernani

(dívá se na vojáky).

Mně zdál se velkým být! Já zprvu věřil tomu
že Karel Velký to — a on to Pátý! Stále
čím dál tím líp.

Don Carlos.

Nu tak!

(K vévodovi z Alcalá.)

Kontable španělský!

Kastilský admirál

(K markýzovi d'Almáñan.)

Odzbrojte tyto zrádce!

(Jsou obklíčeni a odzbrojeni.)

Don Ricardo

(Vběhne a ukloní se až k zemi.)

Císařská milosti!

Don Carlos.

Tys alkad u paláce!

Don Ricardo

(znova se ukloní).

Sem jdou dva kurfiřti z volební síně zlaté,
by blaho přáli vám, císařský Majestáte!

Don Carlos.

Ať vstoupí!

(Tiše k Ricardovi.)

Doña Sol...

(Ricardo pozdraví a odejde. Vstoupí s pochodněmi a fanfarami král český a vévoda bavorský, s korunami na hlavách. — Četný průvod pánů německých, nesoucích prapor říšský, dvojhlavého orla s erbem španělským uprostřed. — Vojáci se roztoupi a seřadí v zed' po-
nechávající cesty oběma voličům až k císaři. Voliči pozdraví cí-
saře hluboce, on jim poděkuje nazvednuv klobouk.)

Vévoda bavorský.

Ó, Karle, římský králi!
Ó svatá Velebo! Císaři! Svět je malý
ve dlani ruky tvé! Máš v moci celou říši,
trůn, pro nějž vladaři celého světa dýší.
Bylť první vyvolen, vévoda Fridrich, Sas,
však hodnějším tě měl a podstoupil ti hlaz,
vem nyní korunu s císaře majestátem,
teď svatá římská říš tě obléčí svým šatem,
svůj meč ti podává, tys velký, zdráv buď nám!

Don Carlos.

Já sboru svatému, až vrátím se, dík vzdám!
Dík páni! Bratře můj, ty králi český, spěš,
můj ujče, Bavorský. Já za vámi jdu též!

Král Český.

Byl, Karle, přátelský náš dědů poměr stálý,
můj otec s tvým, tvůj děd se s mojim milovali,
rci, Karle, u cíle tak sporných losů rád,

chceš mezi bratry se též mojí bratrem zvat?
já děckem znal tě již, zapomnit nedovedl. —

Don Carlos
(Jej přeruší).

Váš, český králi, mrav po domácí si vedl.

(Podá mu ruku k políbení, jakož i vévodě bavorskému, pak propustí oba kurfirsty, kteří se mu hluboce uklánějí.)

Nuž jděte!

(Odejdou oba kurfirsti s průvodem.)

Dav.

Budiž zdrav!

Don Carlos.

Jsem tedy císařem
z milosti Fridricha, že nechtěl — Přec jím jsem!

(Vstoupí Doña Sol provázená Ricardem.)

Doña Sol.

Vojáci — Císař on! — Ó rána zlá! Zlý osud!
Hernani, Bože můj!

Don Ruy Gomez

(stoje vedle Hernaniho k sobě).

Mne neviděla posud!

(Doña Sol běží k Hernanimu, který ji pohledem plným nedůvěry
přinutí k couvnutí.)

Hernani.

Co paní?

Doña Sol

(vytáhne dýku ze západě.)

Posud mám tu dýku!

Hernani

(ruce po ní vztahuje.)

Družko milá!

Don Carlos.

Všichni zmlkněte! — (K spiklencům.) Že pevná
vaše síla?

Co nastal, světu dát zde příklad jednou zase!
Ty Laro Castilský a z Gothy, zradný Sase,
co jste zde dělali? Vy všichni! Mluvte!

Hernani

(pokročí o krok.)

Pane!

Všec velmi kratičkou, hned zjevna se vám stane,
můj výrok soudu jsme v zeď Baltasara ryli!

(Vytáhne dýku, již zamává.)

Co patří císaři, jsme dali mu v té dáli.

Don Carlos.

Don!

(K Donu Ruy Gomezovi.)

Zrádce, Silvo, vy?

Don Ruy Gomez.

Kdo z nás je, Sire, větším?

Hernani

(obráti se k spiklencům).

Říš co chce, vezmi si, zde jsme a konec řečím!

(K cisaři).

Plášť modrý královský moh' překážeti vám,
líp svědčí purpur vám, krev vidět není tam.*Don Carlos*

(k Donu Ruy Gomezovi).

Můj strýče de Silvo, to velezáda jest,
tvé škrtnout baronství z mých erbů, malý trest,
to odpadlictví jest, zda víte?*Don Ruy Gomez.*Tak to chodí:
Vždy Roderigo si své Juliany zplodí!*Don Carlos*

(k vévodovi d' Alcala).

Jen hrabě, vévoda buď jat a v pouta dán!
Ten zbytek —

(Don Ruy Gomez, vévoda Lützelburský, z Gothy, don Juan de Haro, Guzman de Lara, don Tellez Givon, baron de Hokenburg odliši se od skupiny spiklenců, mezi nimiž zůstal Hernani — Vévoda d' Alcala je obklopi strážemi.)

Doña Sol

(stranou).

Spasen jest!

Hernani

(vystoupí ze skupiny něšlechticů).

Chci též být počítán!

(K donu Carlosovi.)

Já o sekeru jde, již Hernani by pad,
jako pastýř neznámý by neušel ti snad,
jako není jeho skráň v úrovni s mečem tvým,
jako třeba velkým být, mřít chceme-li, tož
dím:Já milostí, jež mocným žezla dává,
jako vévoda a v Cardoně jsem hlava,
jako markýz Monroy a hrabě Albatera,
jako jsem de Gor, mně patří hrabství
sterá,
jako z Aragonu Jan, velmistr d' Avis k tomu,
jako smrt v exilu, syn prokletého domu
jako, otec tvůj, don Carlos z Kastilie,
jako mohl, v rodině nám vražda doma žije,
jako sekeru, my dýku, proti všem
jako sekeru vévoda a horal exilem;
jako jsem nadarmo meč brousil na skal tesích
jako jsem kašlil jej v ručejích v rodných lesích,

(Hernani se vrhne na hlavu. K druhým spiklencům.)

Když grandové!

(Němci Španěle pokryjí hlavy.)

(K donu Carlosovi.)

Když naše hlavy mají
jako bychom padnouti, ať holé nepadají!

(K doňám a ke gardě.)

Jsem z Aragonu Jan a vaše popraviště
když pro mne malé snad, za větší změně
příště!

(Připojí se skupině zajatců šlechtických.)

Doña Sol.

Ó nebe!

Don Carlos.

Zapomněl jsem na tu historii.

Hernani.

Má lepší paměť ten, čí tělo rány kryjí,
neb vždycky urážka, již hánce zapomíná,
ve srdce raněné jsouc živa dál se vtíná.

Don Carlos.

Nuž tedy název mám a za jiné on platí
syn otcův, otcův tvých již bývali kdys kati.

Doña Sol

(vrhne se před císaře na kolena.)

Ó milost, pane můj! Buď milostivý přec!
Neb znič nás oba dva! On jest můj milenec!
Můj choť! V něm dýchám jen, zaň chvím se
v úzkostech,
měj soucit, oba dva nás umřít spolu nech!
Já před tvou velebou se na kolenách vláčím,
ty máš své císařství, já jeho srdci stačím,
ó milost!

(Don Carlos zamyšlen dívá se na ni.)

Úmysl ký v tobě klíčů šerý?

Don Carlos

(k Hernanimu).

Hernani Segorbský a hrabě z Albattery,
Monroy z Monroy — jak zní tvá jména dál...

Hernani.

Kdo tak hovoří? je pravda to, že král?

Don Carlos.

Ne císař!

Doña Sol

(se zvedajíc).

Bohu díky!

Don Carlos

(ukazuje na ni Hernanimu).

Vévodo, zde tvá choť!

Hernani

(upírá oči k nebi drže v náručí Doňu Sol).

Ó Bože!

Don Carlos

(k Donu Ruy Gomezovi).

Strýče můj, žárlivost šlechty krot!
Však Aragonský dům ten Silvům vyrovná se.

Don Ruy Gomez

(chmurně).

To není šlechtictví!

V. Hugo: Hernani.

Hernani

(divá se na Doňu Sol pln lásky drže ji v objetí).

Mé záští rozplývá se!

(Odhodí dýku.)

Don Ruy Gomez

(stranou dívaje se na oba).

Mám vypuknout, či ne? Ó lásco, jak to hárá!
 Ty's měla soucit, ty, španělská hlavo stará!
 Hoř bez plamenu dál, trp, starče, miluj v skrytu,
 nech rváti srdce své. Smích uspoř svému citu.

Doňa Sol

(v loktech Hernaniho).

Můj vévodo!

Hernani.

Já mám jen lásku v duši svojí.

Doňa Sol.

Ó štěstí!

Don Carlos

(k sobě, ruku za šíňadry).

Plamenné mé srdce, ticho v boji!
 Ať vládne rozvaha, již kalilo jsi dříve,
 tvé lásky, milenky — jsou nyní — žaly divé,
 Flandersko, Německo a celá Hispanie

(upíraje zrak na korouhev).

Jak orel císař jest, na místě srdce kryje
 v své hrudi pouhý erb — a pusté prázdno
 k tomu.

Hernani.

Ach, vy jste císařem!

Don Carlos

(k Hernanimu).

Vzácnému tvému domu
 je rovno srdce tvé!

(Ukazuje na Doňu Sol.)

A rovněž její hruď;

Vévodo poklekní!

(Hernani klekne. Don Carlos sejme své zlaté rouno a hodí mu je přes krk.)

Zde řetěz!

(Don Carlo tasí svůj meč a třikrát jím jej na rameno udeří.)

Věrný buď!

(Zvedne jej a obejmě.)

Rytířem Štěpánským, vévodo, dělám tebe.
 Však sladší, krásnější ti řetěz dalo nebe,
 než kterým vládnu já, mně nejvyšší přec schází:
 dvě paže milenky, v nichž láska beze hrází.
 Ty šťastný budeš teď — a já jen císař jsem.

(K spiklencům.)

Vás neznám, pánové. Chci odpustiti všem.
 Pryč záští se vzteky. Chci všecko zapomněti!
 Ten příklad může svět i naučení vzíti.
 To není nedávno, po Karlu prvním králi
 že pátý Karel jde, řád změněn posud stálý!
 před tváří Evropy, sirotka v opuštění,
 v posvátný majestát, křesťanskou výsost mění.

(Spiklenci padnou na kolena.)

Buď sláva Carlosu!

Don Ruy Gomez
(k Donu Carlosovi).

Já zůstal zatracen.

Don Carlos.

Já rovněž!

Don Ruy Gomez
(k sobě).

V hněvu svém víc ještě nezvrácen.

Hernani.

Kdo vše nás změnil tak?

Všichni

(vojáci, spiklenci, pánové).

Ať žije římská říš!

Pátému Karlu čest!

Don Carlos
(obráti se k hrobu).

Velkému Karlu spíš!

Nás nechte oba zde.

(Všichni odejdou.)

5. Scena.

Don Carlos

(sám, ukloní se před hrobem).

Jsi spokojen v svém klidu?

Zda doved' setřásti jsem králů všecku bídu?

Ó Karle veliký? Jsem císař jiný tím?

Smím sdružit přílbu svou ku mitře Říma, smím
po světa štěstí teď svou plnou rukou sáhnout
a mohou pevnou snad tou sráznou cestou
táhnout,

jeť kolem pokryta troskami Vandalů,
jeť ukázal jsi nám stopou svých sandálů?

Zda na tvém hrobu jsem pochodeň rozžal sobě?

Zda hlásu rozuměl, jenž mluvil ve tvém hrobě?

Ach, byl jsem zcela sám, před volbou mdlý
a schvácen,

celý do piklů, a do zrady byl ztracen,

měl papež podplacen, měl potrestán být Dán,

Benátky, Soliman, tam Luther! Ze všech stran

jak tisíc hárlivých ve stínu v každém kroku,

co pastí, úskalí, co nepřátel a soků,

deset národů, dvaceti králům v strach,

nechtěl být vším, vše v chvatu, shonu, ach!

Časem mám? jsem vzkřik' pln strachu, úzkosti

co mi odtělil: »Můj synu, milostí!«

(Opona spadne.)

Jednání V.

Svatba.

Scena. Saragosa. Terasa paláce Aragonského. V hloubi zábradlí schodiště, jdoucí dolů do zahrady. Na levo i pravo dvě brány jdoucí na teras, jež zavírá balustrada, nad níž se zvedají dvě řady maurských arkad, pod nimiž a skrze něž je viděti zahrady paláce, vodotrysky v stínu, keře se světly se miha-jícími a docela v hloubi štíty a vrcholy gotické i maurské osvětleného paláce. Jest noc. Jest slyšeti vzdálené fanfary. Masky, domina, rozptýlené v skupinách přecházejí chvilami po terase. V popředí skupina mladých pánů, drží masky v ruce, smějí se a hovoří hlasitě a živě.

1. Scena.

Don Sancho Sanchez de Zuñiga, hrabě de Monterey, Don Mathiaz Centurion Markýz d'Almuñan, Don Ricardo de Roxas, hrabě de Casapalma, Don Francesco de Sotomayor, hrabě de Velalcasara, Don Garci Suarez de Carbajal, hrabě de Peñálver.

Don Garci.

Moje nevěsta i rozkoš na mou čest!

Don Matias

(dívaje se na balkon).

Moje Saragosa dnes ve všech svých oknech jest

Don Garci.

*Kdy v lesku pochodní tak svatba byla krásná?
Když krásnější a noc tak lunojasná?*

Don Matias.

Tak čímž dobrý jest!

Don Sancho.

*Kdo řek' by tenkrát věru,
Když s ním jsme sdíleli to dobrodružství v šeru,
Kdy jednou přijde den, když vše se skončí tak!*

Don Ricardo

(je přeruší).

Ja při tom také byl?

(K ostatním.)

*V noc ukrytí a mrak,
Ti galani a pak bandita pro kůl zralý,
Pak jeden vévoda a král ti oblehali
V též ženu jedinou. Kdo první útočil?
To jistě lupič —*

Don Francesco.

Tak! A nač by lupič byl?

Vždyť láska s fortunou jsou v Španělsku, jak
všade,
na babu slepou hra, kde vyhrává, kdo krade.

Don Ricardo.

Ten pohled na lásku, mne v cestu štěstí sved'
prv hrabě, potom grand i alkad dvorní hned,
já jistě svůj vždy čas jsem vykořistil záhy.

Don Sancho.

Váš taj, že na cestě jste krále byl, můj drahý!

Don Ricardo.

Svá práva uplatnil jsem jako svoje činy.

Don Garcí.

Ze zábav královských jste těžil, nebyl líný.

Don Matias.

A starý vévoda? Snad zatlouká své máry?

Don Sancho.

Ó nesmějte se jen! Je hrdým rek ten starý,
miloval Doňu Sol, než zšedl jeho vlas,
let prošlo šedesát, však zbělel za den v ráz.

Don Garcí.

Jej v Saragose víc již nikdo neuzřel.

Don Sancho.

Co chcete, rakev svou v hod sňatku přinést
měl?

Don Francisco.

A císař?

Don Sancho.

Velice dnes mrzí se a truí,
nebo víc než kdykoliv jej doktor Luther nudí.

Don Ricardo.

Ten Luther starostí, běd jest zdroj veliký,
já skončil bych s ním spor hned s čtyřmi
setníky.

Don Matias.

A rovněž Soliman jej leká...

Don Garcí.

Pouhý žert,
co Neptun, Soliman, Luther a každý čert?
jsou krásné ženy zde, jsou vzácné maškarády!
já sta řek' hloupostí, to mají ženy rády.

Don Sancho.

To podstatná je věc.

Don Ricardo.

Má Garcí pravdu svatou,
den kvasu změni mne a každou masku vzatou
mně zdá se, hlava má že již podléhá změně,
ví Bůh!

Don Sancho

(k Donu Matiasovi).

Proč nemáme slavnosti každodenně?

Don Francisco

(ukazuje k bráně na pravo).

Zda není manželů tam pokoj, druzi milí?

Don Garci

(kyne hlavou).

Hned uvidíme je.

Don Francisco.

Myslíte?

Don Garci.

Každou chvíli.

Don Francisco.

Tím lépe, nevěsta prý krásná jest.

Don Ricardo.

Div pravý!

Jak vůči lupiči jest císař shovívavý,
— pardon ku manželů — dá zlaté rouno jemu.
Měl čakan spíš mu dát, jen věřit slovu mému,
a lože prachové to jeho dámě dát.

Don Sancho

(tiše k Donu Matiasovi).

Jak probodl bych jej svou vlastní dýkou rád,
to šlechtic z pozlátka a sešit hrubou nití,
to kabát hraběte, jimž alguazil svítí,

Don Ricardo

(se blíží).

Co jste to povídal?

Don Matias

(tiše k Donu Sanchovi).

Jen tady žádné hádky!

(K Donu Ricardovi.)

On zpíval Petrarkův mi právě sonet sladký.

Don Garci.

Zda pozoroval jste ve věnci krásných žen,
jak pestrý květin by čaloun byl rozprostřen,
to černé strašidlo za jednou balustradou
v domu mihnout se jak skvrnu maškaradou?

Don Ricardo.

Já zřel jej.

Don Garci.

Kdo je to?

Don Ricardo.

Dle vzrůstu se mi zdál,
jak Don Prankasio, korábů admirál.

Don Francisco.

Ne.

Don Garci.

Masky nesundal.

Don Francisco.

A nedbal pranikoho,
Kýs dvořan to, jenž chce být pozorován mnoho.

Don Ricardo.

Já mluvil s vévodou.

Don Garcí.

K nám opět krok svůj stáčí!
To maska podivná?

(Vstoupí černé domino, které zvolna přejde terasou v pozadí.
Všichni se obrátí a pohledem je sledují; maska se ničeho nevšímá.)

Don Sancho.

Jen mrtvý takto kráčí.

Don Garcí

(běží k dominu).

Stůj, krásná masko!

(Černé domino se obrátí a zastaví, Garcí couvne.)

Ha! Zda uvěříte, páni,
já v jeho očích zřel jsem divé ohně plání.

Don Sancho.

Ó, je-li ďáblem, zde nás dost má ku zábavě.

(Jde k dominu černému, které stojí bez hnutí.)

Jdeš z pekla, satane?

Maska.

Spíš vracím se tam právě.

(Nastoupí opět svůj pochod po kraji schodiště, všichni se dívají
za ním s hrůzou.)

Don Matias.

... jak rozléhá se v tichu.

Don Garcí.

... k postrachu, na bále bývá k smíchu.

Don Sancho.

... fraškář.

Don Garcí.

Ba, Lucifer to spíš.
... tanec náš, než vjedem v pekel říš.
... páni!

Don Sancho.

Bezpečně to jakýs hloupý šprým.

Don Matias.

... rozluštěn.

Don Sancho

(k Donu Matiasovi).

Nu, co je dále s ním?
... prosím vás ...

Don Matias

(u balastrády terasu),

Ted' přešel schody již.
... Kýs taškář přec ...

(V snění.)

Hm. Divno nanejvýš!

Don Garcí

(k dámě okolo krácející),

Ten tanec markýzko?

(Pozdraví ji a podává ruku.)

Dáma.

To půjde s překážkami,
choť, víte, počítá vždy všechny tance s vámi.

Don Garcí.

Tím spíše, pojdte jen. On počítáním krátí
si čas — to jeho věc — my budem tancovati.

(Dáma podá mu ruku; odejdou.)

Don Sancho

(zamyšlen).

To věru podivné!

Don Matias.

Zde zasnoubenci! Tiše!

(Vstoupí Hernani a Doña Sol ruku v ruce. Doña Sol v nádherném rouše nevěsty, a Hernani celý v černém sametu se zlatým rounem kol krku. Za nimi zástup maškar, dam i pánů, trojicích jich průvod. Dva obřadníci v bohatém úboru za nimi, čtyři pátiata před nimi. Všichni se řadí a uklánějí, jak jdou okolo. Fanfary.)

2. Scena.

Hernani, Doña Sol. — Družina.

Hernani

(pozdravuje).

Don Ricardo

(přistupí k němu a pozdravuje kloně se).

Tvůj zdar ku naší jest jen pýše!

Don Francisco

(pozdravuje Doňu Sol).

Už víš Venuše! Ví svatý Jakub sám!

Don Matias.

Už máš nocí té!

Don Francisco

(ukazuje Donu Matiasovi jizbu svatební).

Co luzných věcí tam
být a ukryti se v šere,
uhasí a zavrou všechny dveře,

Don Sancho

(k Donu Matiasovi).

Pozdě jest. Což nepůjdeme? Slyš!

(Hernani a Doña Sol se vrátí a odchází, jedni dveřmi, druzí okny.)

Hernani

(jej doprovází).

Bůh s vámi!

Don Sancho

(zůstane poslední, tiskne mu ruku).

Všechno zdar!

(Odejde.)

(Hernani a Doña Sol zůstanou o samotě. Hlas a ruch kroků se vzdalujících. Náhle ticho. Při celém počátku scény následující fanfary a světla vzdálená tichnou a zhasínají pozvolna. Noc a ticho pomalu nastávají.)

3. Scena.

*Hernani, Doña Sol.**Doña Sol.*

Odešli všichni již.

Konečně!

Hernani

(snaží se strhnouti ji v náruč).

Lásko má!

Doña Sol

(rdí se a couvá).

Jest pozdě... připadá mi...

Hernani.

Jest pozdě, anděle, je na to býti sami!

Doña Sol.

Mně unavil, že pravdou, pane, jesti, boží vřelá vždy rdousí pravé štěstí?

Hernani.

Moje duše má, vždy štěstí vážné bývá,
 a bronzu mít, kam hluboce se vrývá,
 když hází na ně kvítí,
 smíchem než smíchu vždy se cítí.

Doña Sol.

Jest pozdě, ten jest dnem!

(Hernani chce ji odvésti do ložnice. Ona se řdí.)

Ach, okamžitě

Hernani.

Ó, zůstaň, sladké dítě
 na jen chceš. Ničeho nechci již,
 duše jest a co máš dělat, víš!
 a směji se a zpívám. Duše moje
 ať zhasí ohně svoje,
 a zhasí plameny,
 a trávník zelený,
 je otrok s celou slávou.
 to srdce zrytý lavou?

Dobrá, ber! Má vulkan celý
 spráhlý
 svých květů čaloun
 náhlý?

Doña Sol.

Jak k ženě ubohé se tvoje srdce sklání,
Hernani, miláčku!

Hernani.

Co jenom to zde, paní?
Měj soucit, nevyslov již nikdy toto jméno!
Jinak mi vzpomínáš, co všechno zapomněno!
Vím jednou Hernani žil jakýs — zřím to
v snech —
zrak jeho v hloubi své měl cos, jak meče žeh,
muž hor a noci muž, vyhnanec, kořist štvaná,
nad kterým děsná »Msta« kam vkročil, byla
psána,

nešťastník, za sebou jenž táhl prokletí.
Ach, tento Hernani z mé zmizel paměti!
Mám rád zpěv slavíka, les, louky, květy kol.
Jsem z Aragonu Jan, mou ženou Doña Sol,
jsem šťastný!

Doña Sol.

Šťastna jsem!

Hernani.

Co do hadrů mi těch,
jež zbyly u dveří, když z nich mne vyhnal spěch?
Hleď v otců palác dnes přicházím, v smutku
dlel,
ku prahu spanilý mne Anděl předešel.
Já vstoupím, zdrcené zas jeho sloupy vzpírám,
já oheň rozžhám a okna otevírám,

já trávu pleji sám ze dlažby ve nádvoří,
jen radost, láska, ples, mé srdce slunce hoří.
Sem hrady vraťte mi, mé valy, věže v řadě,
můj chochol, křeslo mé v kastilských grandů
radě;

Pojď, moje Doño Sol, na čele něhy plam,
chci s tebou býti sám, vše ostatní to tam!
Já nezřel ničeho a neřek', započinám,
vše stírám z duše své a všechno zapomínám.
Ať šlím, ty jsi má, mám rád tě v srdci věrném.

Doña Sol

(prohlížeje jeho zlaté rouno).

Jak zlatý řetěz ten plá na sametu černém!

Hernani.

Tak druhdy místo mne, vy vídala jste krále.

Doña Sol.

Já nevšímala si tak — Co po jiném mi dále?
Zřím u vás teprve, jak nádherné to jest,
v sled samet s hedvábím to nedělá — však čest!
Tvé hrdlo především zlatému rounu sluší,
neb tuze krásný jsi a šlechtic celou duší.
(On chce ji odvésti.)

Hned. — Chvilku počkej jen! To radost je
a ples.
Já pláči — nediv se ...

(Jde k balustrádě.)

Jak noc je skvostná dnes
Můj drahý vévodo, jen okamžik mi dej,

jen pouze oddechnout a dívat se mi přej!
 Vše zhasly pochodně i hudba svátku v dáli.
 Noc zbyla pouze nám, to souzvuk dokonalý!
 Rci, zda to nevěříš? Nad námi, kol vše dřímá,
 bdí zpola příroda, vše divné kouzlo jímá.
 Ni mráčku na nebi. Vše, jak my odpočívá!
 Pojď vůni vdechovat, již rosa všemu vlívá!
 Hleď, ohně není kol ní ruchu. Ticho všade.
 Na obzor v chvíli té, hle, měsíc patu klade,
 co ty jsi hovořil, se jeho světlo chvěje,
 s tvým hlasem tento svit se v moje srdce leje,
 já klidná, veselá jsem byla, ó můj milý!
 Ó ráda chtěla bych umřít v této chvíli!

Hernani.

Kdo nezapomněl by na vše při tomto hlase?
 Tvé slovo zpěvem jest, jenž s ráje ozývá se,
 co lidské, nezní v něm. Jak poutník, nesen řekou,
 se mihne nad vodou, jat stínů páží měkkou,
 zří v krásném večeru sta květných niv kol míjet,
 má duše stržena sny tvými, chce se zpíjet.

Doña Sol.

To ticho černé jest a hloubka ta jest bezdná,
 rci, zda-li nechtěl bys, by dole záře hvězdná
 ti vzplála bleskem vstříc? By něžných nocí hlas
 se zved' a zazpíval?

Hernani

(s úsměvem).

Ký rozmar máš to zas?
 Před chvílí prchala's před světly, písněmi!

Doña Sol.

To píseň byl. Ale pták, pějící nad zemí!
 Kde slávek ztracený ve stínu nebo v mechu,
 chvilky slétl ton... Vždy hudba bývá v těchu,
 když duše naladí a jako božský sbor,
 sta hlasů probudí ve srdci, kde zmlk' spor,
 To sládké bylo by!

(Zamí hlas vzdáleného rohu v tmách.)

Hle, vyslyšel mne Bůh!

Hernani

(zachvěje se, stranou).

Doña Sol.

Vyslyšel mne dobrý nebes duch —
 Ten anděl zajisté!

Hernani

(trpce).

Ba dobrý anděl...

(Rozhlíže se znovu — stranou).

Zas!

Doña Sol

(usmívá se).

Ó, Doña Juane, je tvého rohu hlas!

Hernani.

Doña Sol.

... jak podíl máš i v této serenádě.

Hernani.

Jen z části, duše má...

Doña Sol.

Co po té maškarádě,
jak mnohem raděj' mám hlas rohů v hloubi lesů,
pak více, tvůj to roh, jak hlas tvůj znící v plesu.

(Roh opět zní).

Hernani

(k sobě).

Ach, tigr dobře řve a žádá kořist svou.

Doña Sol.

Mne plní tento roh radostí nesmírnou!

Hernani

(vstane hrozný).

Mne jmenuj Hernani! Hernani jest mé jméno,
s tím jménem osudným vše není ukončeno!

Doña Sol

(chvěje se).

Co chceš?

Hernani.

Toť onen kmet!

Doña Sol.

Co děsné plá v tvém zraku?

Co je ti?

Hernani.

Onen kmet se směje, v tmě a mraku
jej neztíší?

Doña Sol.

Blouzníš, vid', tvá mysl pomatena,
co chceš jen s kmetem tím?

Hernani.

Ten kmet!

Doña Sol

(klesnouc před ním).

Hleď, na kolena
já padám, prosím tě, ký taj tě hrozný drtí?
Co chceš?

Hernani.

Já přísahal!

Doña Sol.

Ty?

Sedaje každý jeho pohyb s úzkostí. On se náhle zastaví a položí
ruku na čelo).

Hernani

(k sobě).

Mlčet líp až k smrti!

Já šetřím. (Nahlas).

Já co chci? Nic. O čem's hovořila?

Doña Sol.

Ty řek' jsi?

Hernani.

Ne, já nic... Má duše temná byla,
jsem trochu trpící, jak zříš. Strach neměj z toho
dál.

Doña Sol.

Chceš něco? Služku svou což abys zavolal?
(Roh opět zní.)

Hernani.

On tomu chce, on chce! Má přísahu mou —
(Hledá u svého pasu, který jest bez meče a dýky.)

Nic.

To stát se mělo, ach...

Doña Sol.

Ty trpíš, zdá se, víc?

Hernani.

To náhle otvírá se stará moje rána...

(K sobě.)

Ji třeba oddálit...

(Nahlas.)

Sol, duše milovaná!

Slyš — skříňku, kterou v dnech — víš v zlých
jsem s sebou měl,

teď mám jí potřebí.

Doña Sol.

Co s ní bys dělat chtěl?

Hernani.

V ní flacon ukryt je, ten moh' by v jeden ráz
mou bolest utišit...

Doña Sol.

Jdu pro ni, přijdu zas!
(Vyjde dveřmi ložnice.)

4. Scena.

Hernani

(sám.)

Co chce se štěstím mým? Ach Bože, co se
děje!

Heť snadný již prst na zdi se ohněm skvěje!
Kterak osud zlý mně přetrpce se směje!

(Hlas v kůlně a křečovitě snění, pak se prudce obrátí.)
Hernani... Ticho vše? ... Nic nepřichází...
snad

na omyle byl.

(Hernani domlou se, objeví na rampě. Hernani stane zka-
meněn.)

5 Scena.

Hernani, Maska.

Maska.

„Ať můž' se, co chce, stát,
jáť pane, chtít, co místo mi neb čas,
jáť mne napadne, že umřít bych měl v ráz,
jáť mne stráž roh a objevím se hnedky,
jáť se zastavěj!“

A mrtví byli svědky.
jáť mne jest?

Hernani

(tíše k sobě)

Toť on!

Maska.

Přicházím k tobě.
Jdu říci ti, že je čas. Má hodina, ty v době
jsi trochu zpozdil se.

Hernani.

Nuž dobrá, co tvé přání?
Co ze mne učiníš? Mluv.

Maska.

Vol si bez meškání,
buď ocel nebo jed. Co třeba s sebou mám.
Odejdem oba.

Hernani.

Jdém!

Maska.

Bez modlitby?

Hernani.

Jak sám.

chceš?

Maska.

Co si vybereš?

Hernani.

Jed.

Maska.

Tak! Mně ruku dej!

(Přijímá ruku Hernaninu, který jej přijme, zblednuv.)

— ať to skončíme!

Hernani

(Vytáhne lahvičku k ústům, pak couvá.)

Čas do rána mi přej!
Já vím, máš-li jen neb aspoň duši, kmete,
já jsem strašidlem, jež prchlo z pekla kleté,
já jsem odmazeno pak, neb démon docela,
já jsem blesky když ti nevryl do čela,
já jsem posud víš, co vrchem blaha zveme,
já jsem byl dvacet let, tu brát, již milujeme,
já jsem žena kdy se chvěla milována
v tvých loktech, do zítřka ty počkej, přijď
až z rána!

Maska.

Nejspíš hovoříš? — Až zítřka? — Škleb to
byl!
Nebo jsi neslyšel's? Zvon tvůj ti k pohřbu
bíl.
Nebo jsi dnes učinil? Já v noci umru dnes.
Nebo jsi přišel pro tebe? Kdo odsud by tě nes'?
Nebo jsi vstoupil v hrob! Ty musíš jít se mnou.

Hernani.

Nebo jsi upnul se. V noc s tebou nejdu
temnou.

Maska.

To nedívím se pranic.
Nač přísahal jsi mně! — Ach, věru pouhé na nic.
To málo na konec! — Jen otce tvého hlava.
Tu zapomnění lze. — To mládež lehko brává.

Hernani.

Můj otec! Otec můj! — To těžce v duši padá.

Maska.

To křivá přísaha, nic víc! To pouze zrada!

Hernani.

Stůj!

Maska.

Hlavy španělských když rodů lhou tak lehce,
když dané přísahy se dodržet jim nechce,
buď s bohem!

(Učiní krok k odchodu.)

Hernani.

Zůstaň zde!

Maska.

Nuž?

Hernani.

Krutý kmete!

(Vezme lahvičku.)

Tam za mnou přijít, kde štěstí, ráj mi květe!

(Vrátí se Doña Sol, nevidí zprvu Masku, která stojí v pozadí
vzpřímená.)

6. Scena.

Hernani, Maska, Doña Sol.

Doña Sol.

Skříň najít nemohu...

Hernani

(k sobě).

Můj Bože! Ona to je!

a nyní?

Doña Sol.

Co je mu? On klesá? Hrozné boje!
Co držíš v ruce své! — Má tucha! Promluv
hned!

Co držíš v ruce své? Ó promluv!

(Domino se přiblíží a sejme masku. Ona vzkřikne a pozná Dona
Ruy Gomeza).

To jest jed!

Hernani.

Můj Bože!

Doña Sol

(k Hernanimu).

Tajemství zde děsné! Mluv, co je ti?
Ty jsi mne oklamal!

Hernani.

Já měl to zamlčeti.
Já slibil umístiti vévodě, ví to Bůh,
žež Šivé Aragon má zaplatit ten dluh.

Doña Sol.

Ty nepatříš mu víc. Jen mně. A co mi nyní

jsou vaše přísahy?

(K Donu Ruy Gomezovi.)

Mne láska silnou činí
i proti tobě, všem, chci brániti jej dál.

Don Ruy Gomez

(bez hnutí).

I proti přísaze, již slavně přísahal?

Tys přísahal?

Doña Sol.

Hernani.

Tak jest.

Doña Sol.

Ne, nic nevíže tebe.
To zločin byl by jen a šílenství, ví nebe!

Don Ruy Gomez.

My půjdem, vévodo!

(Hernani učiní posunek k odchodu. Doña Sol snaží se jej zadržeti.)

Hernani.

Mé slovo není klamné
mne nechte, Doño Sol, zří otec s výše na mne!

Doña Sol

(k Donu Ruy Gomezovi.)

Líp bylo pro vás by, abyste k tigrům šel,
jim rváti mláďata, než lásku mně! Ó žel,
vy posud nevíte, kdo Doña Sol jest pouze
pro vašich šedesát jsem roků byla z nouze

am dcerou oddanou a nevinou a tichou.
Kleňte oko mé plát vztekem teď a pýchou!

(Vytáhne dýku z řader.)

Na dýku vidíte? — Vy kmete šílený,
já nepoleká vás ni zrak můj vznícený?
Pozor, Done Ruy! Jsem z rodu svého strýce,
z vašeho. Slyšte mne! Být dcerou vaší, lvice
bych byla, kdybyste chtěl chotě mého bráti!

(Odhodí dýku a klesne před ním.)

Ach, padám v kolena! Mne nevidíte štkáti?
Ó milost, vévodo! Jsem slabá žena jen.
V mé duši zhasíná má síla, mdloby plen
já klesám zdrcena. Já k vašim nohám, padám.

Don Ruy Gomez.

Ó doño!

Doña Sol.

Odpusťte, jsmeť Španělové tací,
ve slovech bouřlivých se naše bolest ztrácí!
Ó soucit, strýčku, jen kéž v srdci vašem hne se,
vy zabijete mne, jak jeho dotknete se!
Jej tolik ráda mám!

Don Ruy Gomez

(chmurně).

Až příliš!

Hernani.

Pláčeš? Žel!

Doña Sol.

Já nechci, miláčku, má lásko, abys mřel!
Ne, k tomu nesvolím.

(K Donu Ruy Gomezovi.)

Jen milost dejte, dnes
chci též vás milovat...

Don Ruy Gomez.

Až po něm! Jaký ples!
Ze zbytku lásky své, již přátelstvím vy zvete,
mám schladit lásku svou, jež tráví mne, vy
chcete?

(Ukazuje na Hernaniho.)

Já! Pěkný soucit to! On ve všem jen a sám,
co s vaším přátelstvím, jen rcete, dělat mám?
Ó vztek! On měl by trůn a srdce, lásky nával,
a vaším pohledem by almužnu mi dával!
A kdyby slovo jen má řekla šílenost,
on po vás vzkázal by: Jdi, řekni starci: Dost!
Žebrák proklel by po tichu lakomého,
za nímž lze hodit střep poháru rozbitého!
Ó hanba! Výsměch? Ne. Zde třeba konce jest!
Pij!

Hernani.

On má slovo mé! Je držet, velí čest!

Don Ruy Gomez.

Tož pojďme!

(Hernani přiblíží flakon k ústům. Doña Sol se mu zavěsí na rameno.)

Doña Sol.

Ještě ne! Mne vyslechněte cele!

Don Ruy Gomez.

Pro otevřený jest a čekat nemůž' déle!

Doña Sol.

Jen, pane, okamžik! Můj Juane! Vy oba,
jak jste ukrutní, mžik je přec krátká doba!
Co vlastně chci? Jen mžik! To vše, oč snažně
prosím,
nemějte se, ženě mdlé, říci, ve srdci co nosím,
a nechte mluvit mne! — U konce budu hned!

Don Ruy Gomez
(k Hernanimu).

Mim spěch.

Doña Sol.

Já nad vámi se hrůzou musím chvěti,
co udělala jsem?

Hernani.

Křik její srdce rve mi!

Doña Sol

(stále mu rameno zadržujíc.)

Sta věci říci chci! Jsem hotova hned s všemi!

Don Ruy Gomez
(k Hernanimu).

Je třeba umřít.

Doña Sol

(stále visíc na Hernanim).

Až skončím hovor svůj,
pak říci, co sám chceš!

(Vytrhne mu flakon.)

Konečně flakon můj!

(Hernani jde k otčině Hernaniho a Dona Ruy Gomeza, udivených.)
K. Hugo: Hernani.

Don Ruy Gomez.

Jelikož ženy dvě přede mnou stojí, nuže,
mně nutno, ohlédnout se jinam, hledat muže.
Ty pěkně přísaháš při rodné krvi svojí,
já vyfíditi to jdu otci mrtvých v roji!
Buď s bohem!

(Učiní několik kroků k odchodu, Hernani jej zadrží.)

Hernani.

Vévodo!

(K Doně Sol.)

Já tebe zapřísahám,
mám zrádce být a lhář? Tys' vinna jen, že
váhám!

Mám vsady za sebou táhnouti zrady sled?
Ji nosit na čele? Ó vrať mi tento jed!
Pro lásku vrať mi jej, pro nesmrtelnou duši!

Doña Sol

(temně).

Ty chceš? (Pije).

A nyní vem!

Don Ruy Gomez

(stranou).

Co mysl moje tuší?

Doña Sol

(vracejíc Hernanimu láhvičku do půle prázdnou).

Vem, pravím!

Hernani

(k Donu Ruy Gomezovi).

Šílený ty starče, zda to zříš?

Doña Sol.

Nechala ti půl, nech nářků, dopij již!

Hernani

(bře flakon).

Můj Bože!

Doña Sol.

Ty bys' mi mou nezanechal půli,
nemáš křesťana ni srdce ani vůli;
mluvit neumíš, jak Silvové. — Já pila
klidná jsem. — Teď jdi!

Hernani.

Cos' bídná učinila?

Doña Sol.

Jen to, co sám jsi chtěl.

Hernani.

Ten nápoj k hrobu vede.

Doña Sol.

Ne — nevěděla bych.

Hernani.

To nápoj smrti bledé!

Doña Sol.

Což spolu tuto noc jsme spáti neměli,
co na tom záleží, na jaké posteli?

Hernani.

Zle, otče, ty se mstíš za moje zapomnění.

*Doña Sol**(zvedne flakon k ústům).*

Ach — kruté bolesti! To zahod' v okamžení.
Stůj, zadrž, Juane — ten flakon odhod' hned,
já rozum ztrácím již — to smrtící jest jed,
však živý, v srdci mém stohlavá hydra vstává,
ta tisíc zubů má a hryže do krvava.
Ó, nevěděla jsem, co trpět lze — Ó zmar!
Ó, nepij — zadrž jen — kol vidím samý žár!
Ty tuze trpěl bys —

*Hernani**(k Donu Ruy Gomezovi).*

Jak můžeš na to zřítí,
což nemoh' jiný js' jed pro ni vyvoliti?

*(Pije a odhodí láhvičku).**Doña Sol.*

Co činíš?

Hernani.

To, co ty!

Doña Sol.

Pojď, drahý, v náruč mojí.

(Sednou vedle sebe).

Víš, krušná bolest, zlá.

Hernani.

Ne — vždyť nás k sobě pojí.

Doña Sol.

Noc naše svatební již začíná. — Nač kvílíš,
já, na nevěstu tvou zda nejsem bledá příliš?

*Hernani.**Don Ruy Gomez.*

Osud plní se!

Hernani.

Mně zoufalství v prach řítí,
Sol, ty máš trpětí a já mám na to zřítí!

Doña Sol.

Jen míš se. Mně jest líp. Zřím jasu nová zřídla,
v krátké hodině svá otevřeme křídla
a letem souměrným se vznesem v lepší svět.
Jen dej mi polibek.

*(Obejmou se.)**Don Ruy Gomez.*

Ó, hrozná bědo běd!

*Hernani**(hlasem zeslabeným).*

Šel jsem žehnáno, jež dařilo mne bolem
ze středu strašidel a nad propasti kolem,
jen svatoje-li v sled, bych podlehná té muce
máti klidně usnouti, svá ústa na tvé ruce!

Don Ruy Gomez.

Ó, kterak šťastní jsou!

Hernani

(hlasem slábnoucím).

Ó, Doña Sol, v tmy klínu
svět ztopen — trpíš?

Doña Sol

(hlasem rovněž mdlým).

Ne!

Hernani.

Zříš ty dva ohně v stínu?

Doña Sol.

Ne pošud!

Hernani.

Teď je zříš?

(Vzdechne, padne.)

Don Ruy Gomez.

Jest mrtev!

Doña Sol

(prostovlasá, vztýčí se na polo na sedadle).

Nikoli! My spíme!
Jej vidíš! Jest můj choť. Nás jedna láska jíme.
My tady ležíme — Noc svatební to naše —

(hlasem slábnoucím)

Don Ruy Gomez. pane vévodo, nezbudte, jděte plaše,
jest příliš zemdlený —

(obrátki obličej Hernaniho).

Miláčku — ke mně — sen
můj sladký, vid' — tak, blíž...

(Klesne zpět.)

Don Ruy Gomez.

Mrtvá! Jsem zatracen!

(Zabije se.)

(Opona spadne.)

